

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 51 • nr. 01 • januari 2015 • € 1,75 • www.sp.nl

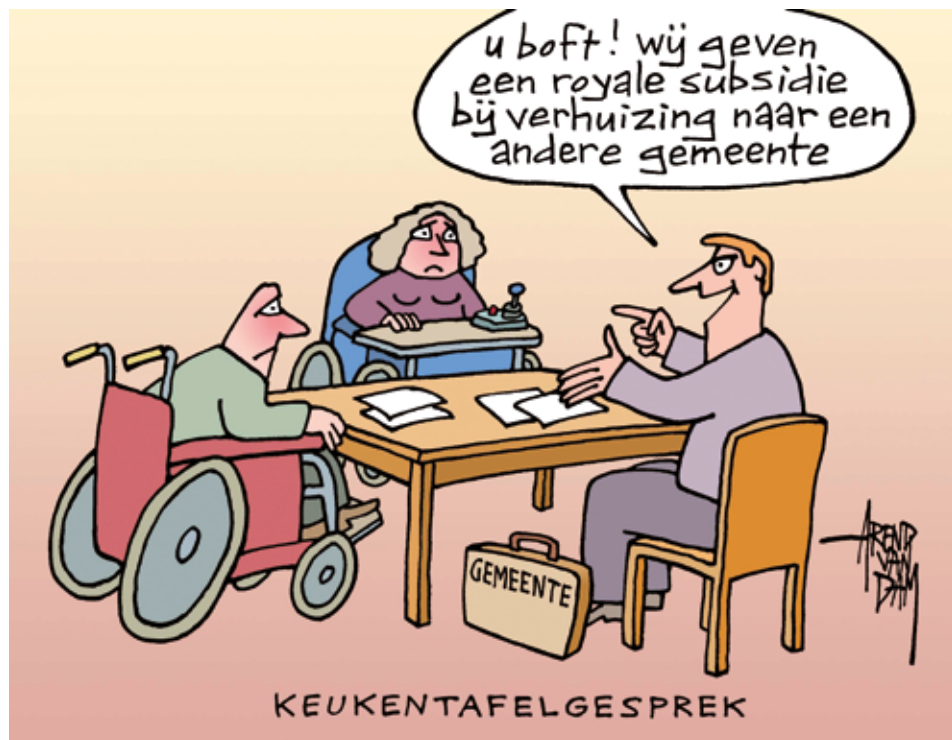

TTIP **VRIJHANDEL BLIJKT PAARD VAN TROJE**

CORRUPTIEWAAKHOND DENNIS DE JONG

WIN-WIN: ALS VAKBOND EN POLITIEK SAMENWERKEN

Arend van Dam

In twee jaar tijd zijn de huurprijzen met bijna 10 procent gemiddeld gestegen. Dit is het gevolg van kabinetsbeleid zoals de verhuurdersheffing en de inkomensafhankelijke huurverhoging. Op 1 juli zullen huurders weer geconfronteerd worden met een huurverhoging. SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut wil samen met huurders voor wie de huur te duur is, knokken voor betaalbare huren. Daarom heeft ze het meldpunt 'Huur te Duur' geopend, waarop huurders hun verhalen kunnen delen. 'Met de antwoorden kunnen we de minister de dramatische gevolgen van zijn beleid laten zien. Daarom roep ik alle huurders op om met hun verhalen te komen.'

 sp.nl/huur-te-duur

★ ROOD
jong in de SP

**BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID?
SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE
JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!**

DISCUSSIEAVOND MET TINY KOX OP 20 FEBRUARI

Op vrijdagavond 20 februari organiseert ROOD een discussieavond over internationale solidariteit. Er zijn ontzettend veel brandhaarden in de wereld. Hoe blus je die? En waarom

brenge bommen geen democratie? SP-Eerste Kamerlid Tiny Kox zal over zulke vragen in discussie gaan. Daarnaast is polemoloog Leon Wecke aanwezig om zijn visie op oorlog en vrede te

delen. Aanmelden kan door een mail te sturen naar rood@sp.nl. De inloop is vanaf 19:30, de eigen bijdrage is 5 euro (te betalen aan de deur). Je mag één introductie meenemen.

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Jola van Dijk,
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving
Femke Broekhuijsen,
Robert de Klerk, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Robin Bruinsma, Sander van Oorspronk,
Dirk Schoonhoven, Karen Veldkamp,
Cees Wouda

Foto cover: imago/Rolf Zöllner/HH ©

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten [NL86ZZZ403462460000](http://www.nl86ZZZ403462460000). Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Illustraties
Arend van Dam
Wim Steenhagen

De Tribune op Internet
www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgelideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Actueel

Palestina: ondanks alles
hoopgevende tendens

4

TTIP

Verbijsterend 'handelsverdrag'
gooit alle remmen los

6

Ziekenhuizen

'It giet oan' in Dokkum

10

Windmolens

Hoe weerzin kan omslaan in
enthousiasme

20

SP & vakbond

'De handen ineenw slaan,
elkaar versterken'

23

14 Brussels frontman tegen corruptie heet Dennis de Jong

18 Harry in Irak

28 LinksVoor: Iskander Sweet zweert bij de Zwarte Cross

29 Tjitske leest: meester Marc draait door

15, 16, 17, 26 en 27 Nieuws **30** Brieven **31** Puzzel

32 Theo de buurtconciërge

COLUMN

Onze vrijheid

La liberté éclairant le monde: de vrijheid die de wereld verlicht. Zo omschreven de Fransen het Vrijheidsbeeld in New York, toen ze het beeld in 1886 aan de Verenigde Staten cadeau gaven.

Ik stond ervoor. In New York. Op de dag dat het nieuws over de brute aanslag in Parijs binnenkwam.

Ner als u heb ik stilgestaan bij de slachtoffers en bij hun nabestaanden. Samen met u voelde ik de diepe woede over de brute en laffe manier waarop deze fanatici onze samenleving hebben aangevallen.

De aanslag op het satirische tijdschrift Charlie Hebdo is een directe aanval op de persvrijheid, de vrijheid van meningsuiting en de democratie. Het raakt de kern van onze vrije samenleving waarin we discussies niet met wapens beslechten maar met woorden.

Er zijn politici die nu spreken over 'oorlog'. Zij grijpen deze aanslag aan om hun discriminerende opvattingen kracht bij te zetten. Het is een perverse reflex die de tegenstellingen in ons land en in Europa alleen maar groter maken. Eén van de omgekomen politieagenten in Parijs was nota bene moslim. Hij gaf zijn leven voor onze vrijheid.

De vrijheid van meningsuiting en de persvrijheid zijn steunpilaren onder onze vrije en open democratie. Daar moeten we voor blijven opkomen. Dat doe je niet door andere vrijheden (zoals de vrijheid van godsdienst) te beknotten maar juist door pal te staan voor alle vrijheden die onze samenleving maken tot wat hij is.

Wij willen – en zullen – nooit buigen voor geweld.

Emile Roemer
fractievoorzitter SP

De Israëlische blokkade van Gaza maakt herbouw van de verwoeste woonwijken vrijwel onmogelijk.

PALESTINA

‘GOOI DE POORTEN OPEN!’

Voor het eerst mocht Guido van Leemput, van United Civilians for Peace afgelopen december de Gazastreek in. Wat hij zag tart iedere beschrijving. Maar de jongste ontwikkelingen duiden volgens hem op een hoopgevende tendens.

VRAAG GUIDO VAN LEEMPUT hoe zijn bezoek aan Gaza was en je merkt dat hij het nauwelijks kan omschrijven. Woorden schieten tekort, hij stamelt, refereert aan scènes uit beroemde films om de situatie te schetsen. Een passage uit zijn reisverslag op www.unitedcivilians.nl: ‘Een verzameling platgeslagen puin. Zo vallen de buurten Beit Hanouna en Shujaiya in het noordoosten van de Gazastreek te beschrijven. De zichtbare bouwactiviteiten zijn die van jonge mannen die op hun slippers met een schop en een houweel de beste brokken steen uit het puin verzamelen.’ Guido van Leemput is woordvoerder van

United Civilians for Peace (UCP), een samenwerkingsverband van organisaties die zich inzetten voor ‘een rechtvaardige en vreedzame oplossing in het Israëlisch-Palestijnse conflict’. Afgelopen december toog hij naar Gaza om de situatie in het gebied onder de loep te nemen. ‘En om uit te zoeken wat we in 2015 met het oog op mensenrechten en internationaal recht het beste kunnen doen qua publiciteit en druk uitoefenen op de politiek.’ Want: ‘Gaza is net één grote gevangenis. Ik bezocht er bijvoorbeeld doktersposten. Daar zijn bij wijze van spreken pleisters en jodium aanwezig. Maar geen hightech spullen, want die komen het gebied niet in,

door de Israëlische blokkade. Dat moet je je eens voorstellen, in een gebied waar vele woonwijken totaal verwoest zijn. Het beste medicijn is daar: gooi de poorten open! Israël moet de blokkade opheffen. De juridische basis daarvoor is er. Maar de politieke wil ontbreekt nog. In Israël, maar ook in de internationale gemeenschap.’ Makkelijk is het openbreken van de situatie niet. Veel westerse landen, waaronder Nederland, gelden immers als bevriende natie van Israël en dat maakt het opereren ten behoeve van mensenrechten en economisch herstel in Palestina lastig. Invoer van bijvoorbeeld bouwmaterialen wordt aan strenge Israël-

lische controles onderworpen. Import van voedsel en andere levensbehoeften is zeer beperkt mogelijk. Allemaal voor de Israëlische veiligheid.

Om de logistiek naar het crisisgebied te bevorderen en tegelijkertijd aan het Israëlische veiligheidsstreven tegemoet te komen, financierde de Nederlandse regering een paar jaar geleden een scanner waarmee containers bestemd voor Gaza snel gescand kunnen worden op bijvoorbeeld wapens. Van Leemput: 'Daarmee kan met technische middelen de blokkade feitelijk opgeheven worden. Want er is minder oponthoud.

'De juridische basis is er, nu de politieke wil nog'

Maar wat gebeurt er in de praktijk? Bij de grensovergang moeten alle goederen op pallets uit de containers worden geladen en afzonderlijk gescand. Het apparaat wordt dus verkeerd gebruikt. Dat duidt er volgens menigeen op dat het Israël helemaal niet om veiligheid te doen is, maar om het afknippen, klein krijgen van de massa van de Palestijnse bevolking.'

Over afknippen gesproken. Onlangs legde de Israëlische regering het plan op tafel om de belastingen die ze in de Palestijnse gebieden int voorlopig niet over te maken aan de Palestijnse Autoriteit. Palestina heeft namelijk recht op belastinginkomsten; Israël int en maakt het geld vervolgens over, zo is de afspraak. Maar Israël is voornemens om de geïnde som over de maand december in eigen zak te houden. 'Het gaat om ongeveer 127 miljoen dollar. Dat is net genoeg om de Palestijnse ambtenarij een maand te betalen. Niet overmaken zou betekenen dat het hele Palestijnse systeem instort', aldus Van Leemput. Het Israëlische plan is een 'strafmaatregel' voor het toetreden van Palestina tot het Internationaal Strafhof in Den Haag (ICC). Door de toetreding kan Palestina Israël's aanklagen voor onder meer oorlogsmisdaden. Maar de VS – net als Israël zelf geen lid van het ICC – heeft weinig enthousiast gereageerd op het Palestijns ICC-lidmaatschap en sluit herziening van Amerikaanse hulp niet uit. Overigens kan het Internationaal Strafhof door de toetreding van Palestina ook eventuele Palestijnse oorlogsmisdaden gaan onderzoeken.

In beweging

Zo lijkt het erop dat elke stap vooruit voor Palestina een reactie oproept die de opbouw en positie van het land weer dreigt te ondermijnen. Hoe zou Nederland volgens Guido van Leemput eraan kunnen bijdragen dat die vicieuze cirkel doorbroken wordt? 'Ons land moet overgaan tot erkenning van de Palestijnse staat. Verder is het zaak dat de regels van het internationaal recht worden toegepast op de Israëlische bezettingspolitiek. Let wel: hier gaat het de facto niet om kritiek op de staat Israël zelf, maar om het feit dat er in economische zin enorm van de bezet-

ting geprofiteerd wordt. In die zin is het belangrijk dat het ontmoedigingsbeleid dat door voormalig minister Timmermans van Buitenlandse Zaken nieuw leven is ingeblazen, versterkt wordt doorgezet. Inmiddels volgen zestien EU-landen het Nederlandse voorbeeld. Op dat vlak is er nog een wereld te winnen en je ziet dat er van alles aan het verschuiven is, ook aan de kant van het bedrijfsleven. Zo hebben Nederlandse bedrijven Haskoning, Vitens en PGGM wegens de Israëlische bezetting hun contracten opgezegd. Kijk, laat helder zijn dat als de Palestijnen de fout in gaan, we dat moeten afkeuren. Maar de bezetting duurt al bijna vijftig jaar – sinds 1967 – en voor het eerst sinds jaren is de zaak in beweging. Dat mag je te weinig, te laat of symbolisch noemen. Maar het heeft er wel aan bijgedragen dat de mensen in toenemende mate wakker worden. Laten we dus het tempo opvoeren.'

SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel heeft de EU-landen opgeroepen om het Palestijns lidmaatschap van het Internationaal Strafhof te verwelkomen. In december heeft de SP-Eurofractie bij de Hoge Vertegenwoordiger van de EU, Mogherini, aangedrongen op actie naar aanleiding van nieuwe beschietingen in Gaza door het Israëlische leger. ●

tekst Rob Janssen
foto Guido van Leemput

COLUMN

De vijftien van Franciscus

Kerstmis, de tijd van zoetgevooidse en zalvende woordjes, en Nieuwjaar, de dag waarop de goede voornemens al weer bijna vergeten zijn, liggen weer achter ons. 2015 ligt voor ons, en ik wens iedereen een fijn, gezond en strijdbaar jaar.

Toch wil ik nog even terug naar de toespraak die de paus ten overstaan van zijn belangrijkste adviseurs, de kardinalen van de curie, aan de vooravond van Kerstmis heeft gehouden.

Ik ben katholiek opgevoed: katholieke (kost)school, jarenlang misdienaar, katholieke hockeyclub. Het heeft niet mogen baten, voor mijn twintigste is het geloof me ontvallen. En toch blijf je ermee verbonden, en daarom volg ik wat er zich binnen het geloof in het algemeen en binnen de katholieke kerk in het bijzonder voltrekt op de voet.

Zo ook de ferme uithaal – in vijftien bijna universeel geldende punten – van de paus richting de curie. In niet mis te verstane bewoordingen haalde hij uit naar hen die lijden aan Spirituele Alzheimer: zij die ooit kozen voor een bestaan in dienst van het geloof en de kerk maar inmiddels zijn vergeten waarom dat ook al weer was. Hij hekelde het geklets en geroddel binnen de curie, de slaafse opstelling jegens meerderen, de slechte samenwerking (de ander is immers je rivaal); en dit alles slechts om het eigen belang te dienen. Ook zij die er altijd sikkeneurig bij lopen, onvriendelijk zijn, of hun ondergeschikten grof en arrogant behandelen, kregen de wind van voren. Exhibitionisme, narcisme, het kwam allemaal langs en er werd korte metten mee gemaakt.

Sommigen leggen zijn moed om dit allemaal rechttoe rechtaan te zeggen uit als het tekenen van zijn doodvonnis, letterlijk dan wel figuurlijk. De Nederlandse bisschoppen zwegen in alle talen. 'Wie zijn wij om op de woorden van de paus te reageren?'

De kloof tussen moed en lafheid is soms heel groot.

Jan Marijnissen

illustratie Greenpeace ©

MULTINATIONALS GRIJPEN DE MACHT VIA ARBITRAGE

‘DE TOTALE UITVERKOOP VAN DE DEMOCRATIE’

Niet-onafhankelijke rechters die boven de wetten van landen opereren en die boetes uitdelen aan landen die niet doen wat multinationals willen. De SP is niet de enige die dat niet ziet zitten. SP-Europarlementariër Anne-Marie Mineur: ‘De tijd dringt.’

SOMS GAAT DE realiteit het voorstellingsvermogen te boven. In El Salvador waren er plannen om een enorm goudwinningsproject te starten. Er heerste bij de bevolking grote zorg om de vervuiling van de rivier de Lempa die dat zou opleveren. De boeren irrigeren er massaal hun land mee en de helft van de bevolking is ervan afhankelijk voor hun drinkwater. Goudmijnen zouden in het kleine land altijd dicht bij de rivier zijn en het water ernstig vervuilen. Een lange en zeer heftige politieke strijd – er werden zelfs activisten vermoord – leidde er uiteindelijk in 2008 toe dat de Salvadoraanse regering de zorgen erkende en weigerde toestemming te geven voor de enorme goudmijn. Een grote overwinning voor lokaal activisme en de

‘Iedereen die ik vertel hoe het zit, schrikt zich rot’

Salvadoraanse democratie. Of niet? Het Canadese bedrijf Pacific Rim Mining Company (sinds 2013 onderdeel van OceanaGold), dat de goudmijn wilde gaan exploiteren, klaagde El Salvador aan en eiste uiteindelijk 315 miljoen dollar van een van de armste landen van Midden-Amerika. De reden? Het verliezen van verwachte toekomstige winsten. Deze claim wordt niet neergelegd bij een Salvadoraanse rechter, maar bij een zogenoemde investeerder-staatarbitrage (in het Engels: Investor-State Dispute Settlement, ISDS). Dat is een commissie van (bedrijfs)juristen die op basis van een vrijhandelsverdrag mag beslissen over de ‘schade’-vergoeding als gevolg van een democratisch besluit dat de mensen van El Salvador beschermt tegen vergiftiging.

Dat kan alleen in Midden-Amerika? Niet als het aan de Europese Unie ligt. Want ISDS – het systeem dat bedrijven enorme claims bij staten kunnen neerleggen en toegewezen kunnen krijgen zonder tussenkomst van een rechter – zit ook in de vrijhandelsverdragen waar nu over onderhandeld wordt. De EU wil met de Verenigde Staten een vrijhandelszone vormen en is in vergevorderde onderhandelingen daarover. In dat verdrag zit ISDS ingebakken.

Schrikwekkende voorbeelden

ISDS is niet nieuw. Het systeem is ook onderdeel van handelsverdragen tussen landen onderling. Een bekend voorbeeld is het Zweedse energiebedrijf Vattenfall, dat het jammer vond dat de Duitse regering na de gebeurtenissen in Fukushima besloot dat het land ging stoppen met kernenergie. Nou ja, jammer... ‘Jammer’ is zacht uitgedrukt, want Vattenfall eiste maar liefst 4,7 miljard euro van de Duitsers. Ook hier weer via een ISDS-claim. En dat was niet de eerste keer. Een paar jaar eerder eiste Vattenfall 1,4 miljard euro van de Duitsers vanwege aangescherpte milieuwetgeving. De zaak werd geschikt; niet bekend is hoeveel de Duitsers hebben betaald, maar wel is bekend dat men er uitkwam omdat Duitsland bereid was de milieu-eisen te verzachten.

Nog een schrikwekkend voorbeeld? We weten dat de Grieken ernstig te lijden hebben van de door Europa afgedwongen bezuini-

gingen – draconische maatregelen die als voorwaarde werden gesteld om de Griekse schulden te herstructureren. De Slowaakse bank Poštová Banka gebruikt nu ISDS om Griekenland aan te klagen vanwege die herstructurering – overigens nadat de bank voor een prikkel Griekse obligaties had gekocht. De Griekse belastingbetalers mogen dus met een beetje pech ook die boete nog opfoesten.

Minimumloon invoeren? Boete!

De voorbeelden van hoe grote bedrijven met ISDS de democratie buitenspel zetten stapelen zich op. Wil een land als Egypte een minimumloon invoeren? Hup, claim van 82 miljoen euro van Veolia omdat ze hun werknemers ineens meer moesten betalen. Canada besluit uit volksgezondheids- en milieuoverwegingen om import en transport van een giftig benzine-additief te verbieden? Nee hoor: een enorme claim van Ethyl uit de VS zorgde ervoor dat Canada het verbod maar weer introk – en zelfs nog 10 miljoen euro aan Ethyl betaalde. Of wat te denken van de Polen, die bedachten dat ze privatisering van een verzekeraar niet door lieten gaan? Goed voor de Polen, ware het niet dat ons eigen Nederlandse Achmea maar liefst 2 miljard euro compensatie met Polen overeenkwam na een ISDS-claim.

Ook nog een plan B

SP-Europarlementariër Anne-Marie Mineur heeft haar eerste halfjaar in Brussel erop zitten. De strijd tegen de vrijhandelsverdragen met ISDS vraagt veel van haar aandacht. Mineur: ‘Het gaat heel erg hard met de vrijhandelsverdragen. Er is nu redelijk wat aandacht voor TTIP; het vrijhandelsverdrag met de VS waarover de Europese Commissie op dit moment aan het onderhandelen is (*Transatlantic Trade and Investment Partnership*). Er is heel veel kritiek op TTIP, onder andere op het feit dat er ook bij TTIP een ISDS-systeem wordt ingevoerd.’

Met een Europa-brede actie zijn meer dan een miljoen handtekeningen opgehaald om de TTIP-onderhandelingen te stoppen. De Europese Commissie heeft de petitie echter ‘niet-ontvankelijk’ verklaard. En ging gewoon door natuurlijk. Mineur: ‘Maar door die succesvolle handtekeningenacties wordt

SP-Europarlementariër Anne-Marie Mineur met het 'kadootje' voor Commissievoorzitter Junckers verjaardag: meer dan een miljoen handtekeningen met de vraag of hij de kaarsjes op de TTIP- en CETA-taart wilde uitblazen.

de druk wel opgevoerd. Dat heeft ertoe geleid dat de voorzitter van de Europese Commissie, Juncker, heeft gezegd dat ISDS wat hem betreft uit TTIP kan – tenminste, als Frans Timmermans dat ook wil. Timmermans is de Nederlandse Eurocommissaris. Overigens wordt er al gewerkt aan een plan B; namelijk dat bedrijven het recht krijgen mee te schrijven aan Europese regels. Dat heet *Regulatory cooperation*. Oftewel: elke wet gaat pas naar het Europees Parlement als die is goedgekeurd door vertegenwoordigers van het bedrijfsleven. Mineur: 'Daaraan zie je hoe ernstig de situatie is. Wat nu al stiekem gebeurt, namelijk dat lobbyisten meeschrijven aan de Europese regels, wordt dan de gelegaliseerde standaard. Geen nieuwe regels waar het bedrijfsleven zich niet in kan vinden. Dat is letterlijk de democratische macht overleveren aan de grote bedrijven.'

Machtsoverdracht

Mineur is blij dat er eindelijk wat aandacht komt voor TTIP en ISDS: 'Het begint een beetje te komen. Maar eigenlijk blijf ik me erover verbazen dat de journaals, de kranten, de bladen en de internetfora niet vol staan met discussie hierover. Het gaat hier om een nog grotere machtsoverdracht

dan destijds met de Europese Grondwet. Als ISDS er komt, dan krijgen multinationals nog meer dan nu de zeggenschap over de regels en wetten in Europa.' Het ziet ernaar uit dat er door de brede kritiek wat aan het schuiven is. Allemaal heel belangrijk, maar volgens Mineur lopen we groot risico ISDS toch te krijgen, zelfs als het lukt om het uit TTIP te houden: 'Want terwijl iedereen zich eindelijk druk begint te maken over TTIP, is de EU al in een vergevorderd stadium met CETA (*Comprehensive Economic and Trade Agreement*) – zeg maar TTIP maar dan met Canada. Die is al uitonderhandeld. Daar zit al een ISDS-systeem in verwerkt. Dit handelsakkoord ligt er al en hoeft alleen nog maar door het Europees Parlement geratificeerd te worden, voor het aan de individuele lidstaten wordt voorgelegd.'

Verdrags-shoppen

Volgens Mineur is CETA niet alleen een voorproefje van wat ons met TTIP te wachten staat; juist het ISDS-systeem leent zich ervoor dat het bijna niet uitmaakt met wie je het verdrag afsluit. Mineur: 'Alles wat er nodig is om een ISDS-claim tegen Europa te doen, is dat je als multinational een substantieel zakelijk belang hebt in Canada.' En dat geldt voor bijna elke grote Ameri-

kaanse multinational. ExxonMobil, Microsoft, Lockheed Martin, Walmart, Monsanto en vele andere giganten kunnen gewoon Europa of Europese staten met een ISDS-claim om de oren slaan; daar hebben ze, als CETA wordt geratificeerd, TTIP helemaal niet voor nodig. Dat bedrijven maar al te graag 'verdragshoppen' bleek wel toen Australië beginnende rokers wilde ontmoedigen door sigarettenverpakkingen te standaardiseren; geen mooie logo's en lettertypes, maar enge foto's en olijfgroene vlakken met eenvoudige standaardletters. Sigarettenfabrikant Philip Morris kocht zich ná het besluit in de Australische tak in via Philip Morris Asia zodat het handelsverdrag met Hongkong van toepassing was. Zo kon Philip Morris een ISDS-claim indienen tegen het Australische verpakkingsbeleid. Een ander voorbeeld is het Canadese bedrijf Lone Pine, dat via een dochterbedrijf in de VS de staat Canada aanklaagt omdat er in de provincie Quebec een moratorium op schaliegaswinning was ingevoerd.

Arbitragerechters niet onafhankelijk

Hoe komt het dat multinationals zo houden van die ISDS? Mineur: 'Dat komt doordat de ISDS-industrie zo werkt dat als vanzelf de belangen van multinationals voorrang krijgen. Meestal bestaat een ISDS-panel uit twee arbitragerechters benoemd door de beide partijen, en één onpartijdige arbitragerechter. Maar die arbitrage-rechters zijn altijd dezelfde mensen. Er is een beperkte elite van ISDS-advocatenkantoren die wereldwijd de ISDS-zaken behandelen. Die hebben er direct financieel belang bij dat de ISDS-machine goed draait. En die machine draait alleen goed als bedrijven die een claim indienen een heel goede kans hebben dat het flink wat oplevert. Het is dus in het belang van de mensen die de beslissingen nemen, dat bedrijven vaak winnen van de staat.'

Uit onderzoek van Corporate Europe Observatory blijkt dat 15 mensen in 55 procent van de wereldwijde arbitrages de beslissingen hebben genomen. Zij zijn volgens Mineur bepaald niet onafhankelijk: 'Meerdere prominente arbitrage-rechters zitten in het bestuur van multinationals. Of hebben een belangrijke rol gespeeld als hoofdonderhandelaar bij vrijhandelsverdragen waarin ISDS-systemen zijn opgenomen.'

'Totale uitverkoop'

De gevolgen van deze ontwikkeling zijn desastreus voor onze democratie. Niet alleen omdat een democratisch genomen beslissing de belastingbetaler ineens heel veel geld kan kosten. Mineur: 'Je ziet ook

foto: Imago Stock & People GmbH / Hollandse Hoogte ©

De handelsverdragen met de VS en Canada zijn een paard van Troje om de neoliberale dromen van multinationals binnen te loodsen – demonstranten in Stuttgart verbeeldden dit in november met een enorm opblaaspaard.

dat, in ruil voor het intrekken van een claim, wetgeving wordt verzacht of zelfs ingetrokken. En regeringen gaan er toch van tevoren rekening mee houden. Je weet dat als een multinational niet blij is met een besluit, deze naar een arbitrage-instituut kan gaan dat geneigd is de belangen van die multinational voorrang te geven. Gevolg: een

nieuw gat in je begroting. We geven het grote bedrijfsleven zo veel te veel macht. Het komt echt neer op de totale uitverkoop van de democratie.'

Wat is er aan te doen? Mineur: 'Ik besteed nu veel tijd aan het informeren van mensen. Iedereen die ik vertel hoe het zit, schrikt

'De arbitrage-rechters hebben er belang bij dat bedrijven vaak winnen van de staat'

zich rot. Terecht. In onze partij ga ik langs bij afdelingen om uit te leggen wat er gebeurt. Ik ga langs bij de vakbonden om hen op te roepen hiertegen in verweer te komen. Dat gaan ze ook steeds meer doen. Ik leg een netwerk aan van mensen die er verstand van hebben en zorg dat hun kennis bij andere Europarlementariërs terecht komt.' Op de vraag of Nederland ISDS nog kan tegenhouden, twijfelt Mineur: 'We hebben de zeggenschap van ons parlement over dit soort verdragen in het verdrag van Lissabon — de zogenaamd uitgekleden grondwet — opgegeven. Dus zo bezien kan de Tweede Kamer niet 'nee' zeggen als CETA wordt geratificeerd. Maar de Tweede Kamer kan wel Minister Ploumen op pad sturen met de opdracht om in de Raad van de Europese Unie — daar zitten de ministers van alle lidstaten in — nee te zeggen. Probleem is dat zij die handelsverdragen allemaal prachtig vindt — inclusief de ISDS. Verder hoop ik dat door druk van de vakbonden ook de sociaaldemocraten anders gaan kijken naar CETA; het Europees Parlement moet het verdrag goedkeuren, en zolang dat nog niet is gebeurd, is er nog hoop.'

Mineur roept mensen op om het verzet te steunen: 'Een handtekening zetten is een snelle en goede manier om te laten zien dat de Europeanen de vrijhandelsverdragen met ISDS niet willen. Lees erover, kom naar een avond van je lokale SP-afdeling als dit onderwerp op de agenda staat; informeer anderen. Het is zo belangrijk dat mensen weten wat er aan de hand is. Het is geen gelopen race, maar de tijd begint wel te dringen.' •

 Manifest tegen TTIP:
sp.nl/ttip

 Het Europees burgerinitiatief:
stop-ttip.org/onderteken

tekst Diederik Olders

foto Karel Zwaneveld / Hollandse Hoogte ©

ZIEKENHUIS VECHT VOOR LEVEN

Het beleid van het kabinet en de zorgverzekeraars leidt tot sluiting van streekziekenhuizen. In Dokkum legden personeelsleden het kleinste ziekenhuis van Nederland zich er niet bij neer. Zij werkten door, met een uitkering van het UWV of zelfs onbetaald. 'Sluiting zou pure kapitaalvernietiging zijn.'

EIND NOVEMBER vorig jaar trilt Noordoost-Friesland op zijn grondvesten. De rechtbank in Leeuwarden heeft de zorggroep Pasana failliet verklaard. Er ligt een schuld van 40 miljoen euro. Voor zeven zorgcentra en verpleeghuizen en het ziekenhuis De Sionsberg in Dokkum lijkt het doek te vallen. Specialisten en het overige personeel van De

Sionsberg weigeren zich erbij neer te leggen, de bevolking van de regio komt in opstand, actiegroepen demonstreren, er gaat een delegatie naar Den Haag om een petitie aan te bieden en het regent handtekeningen en adhesiebetuigingen. 'Dat ziekenhuis pakken ze ons niet zomaar af', zeggen de strijdende partijen eensgezind.

Er zijn dan al afdelingen gesloten in De Sionsberg, het kleinste ziekenhuis van Nederland, dat door Pasana in een sterfhuisconstructie is gemanoeuvreerd. De artsen en andere medewerkers besluiten om hun werkzaamheden onbetaald voort te zetten. Het bijna 60 jaar geleden gestichte hospitaal én de zorg voor hun patiënten liggen hen zo

ZORG KRIMPREGIO'S ONDER DRUK

De politieke wil om het tij te keren is er wel, maar de stootkracht ontbreekt. Sandra Beckerman, voorzitter van de SP-statenfractie in Groningen, vindt dat de provincies zich, ook al gaan zij niet over de gezondheidszorg, moeten inzetten voor behoud van goede zorg op het platteland en in krimpregio's.

Terwijl het personeel en patiënten van De Sionsberg hebben geknokt voor het voortbestaan van 'hun' ziekenhuis zullen in buurprovincie Groningen twee kleine ziekenhuizen (in Delfzijl en Winschoten) sluiten om plaats te maken voor één nieuw ziekenhuis in Scheemda. Met de voorgenomen fusie gaan 125 banen verloren. Het provinciebestuur is bereid een lening te verstrekken om nieuwbouw mede mogelijk te maken. Overigens zijn in Delfzijl al afdelingen gesloten.

Sandra Beckerman weet zich gesteund door de fracties van CDA, GroenLinks, PvdA en de VVD. Ook zij zijn van mening dat de provincie niet achterover mag leunen, maar alles uit de kast moet halen om ziekenhuisfusies te voorkomen. 'De toekomst van de zorg is in handen van banken en verzekeraars. Financiële belangen

bepalen het beleid', zegt Beckerman.

Ja, zelfs minister Edith Schippers zou op de rem willen trappen als het op fusies aankomt ('niet fuseren om het fuseren'). In een eerder stadium liet zij weten een visie te ontwikkelen op het behoud van zorg in krimpregio's. Uiterlijk op 1 maart wordt de Tweede Kamer hierover geïnformeerd. Het lot van De Sionsberg en andere acuut met sluiting bedreigde ziekenhuizen had zij al in handen van de zorgverzekeraars gelegd. Op verzoek van Renske Leijten, Tweede Kamerlid en SP-woordvoerder Zorg, laat Schippers onderzoek doen naar het faillissement (juni 2013) van het Ruwaard van Putten Ziekenhuis in Spijkenisse. Leijten hoopt dat met de lessen die hieruit worden getrokken toekomstige faillissementen kunnen worden voorkomen.

Intussen pleit ook Geert Blijham, voorzitter van het Universitair Medisch Centrum in Utrecht, voor een fusiestop. Hij verzet zich tegen de verdere vorming van regio-maatschappen. Blijham: 'Spreiding van gewone zorg naast de meer specifieke en specialistische zorg is essentieel voor het behoud van kwaliteit.'

na aan het hart dat ze, terwijl de curatoren een eventuele doorstart in afgeslankte vorm onderzoeken, gratis hun diensten verlenen. Onder aanvoering van Jan Leendert Brouwer, voorzitter van de medische staf, melden de specialisten zich samen met een financierder aan voor overname van het ziekenhuis.

Kort na de uitspraak van de rechtbank brengen SP-leider Emile Roemer en Tweede Kamerlid Renske Leijten een bezoek aan Dokkum om alle betrokkenen een hart onder de riem te steken. Ook ROOD, jong in de SP verklaart zich solidair.

Pingpongen met geld

Twee weken later, een druilerige decemberdinsdag. Patiënten bezoeken de poli, de balie medewerkers zitten op hun plek. Receptioniste Petra (47) werkt er al dertig jaar.

Onafgebroken. Ze reageert zoals het een Friezin betaamt: nuchter. 'Ik heb hier al heel wat stormen meegemaakt en wij bestaan nog steeds.' Petra vertelt dat van de tweehonderd zestig collega's er honderd thuis zitten. De honderdvijftig die nog werken, ontvangen intussen een uitkering van het UWV ('ja, ook de specialisten') – behalve dan de zzp'ers. Dus zij krijgen helemaal niks? 'Nee.' En toch... 'Blijven ze aan het werk.' Aan motivatie en betrokkenheid geen gebrek in Dokkum. De regiobewoners waaronder de onbaatzuchtige houding. De balie staat vol met kerstkaarten. Buurtgenoot Guido Schoonheim verwoordt de gevoelens: 'Ik ben maar een gewone burgerlul, ik lust spuitjes en heb geen verstand van dingen als raden van toezicht, directiestrategieën en (on)verantwoord investeren – maar... tjongejonge. Wat hier gebeurd is?!'

Zo denken ze er over in Dokkum en de dunbevolkte omstreken. Hoe De Sionsberg, in 2007 nog verkozen tot het beste ziekenhuis van Nederland, in vredesnaam failliet kon gaan, snapt niemand. Zorggroep, zorgverzekeraar, de banken, ziekenhuisdirecties, ze hebben ondoorgroendelijke onderhandelingen gevoerd, pingpongen met geld en leken maar één belang voor ogen te hebben: de financiën. Cardioloog Jan Leendert Brouwer, die bijkans in De Sionsberg woont, zat met

de partijen om tafel. 'Ik snapte vaak echt niet waar ze het over hadden. Ze praatten uitsluitend over *cashflow* en dat soort zaken, over de zorg ging het nooit.'

'Hier word je herkend als patiënt'

Aan een tafeltje in de ontvangsthal wacht de 85-jarige Co uit Kollum op de regiotaxi. Ze heeft een controlebezoek aan haar oncoloog achter de rug. De gang van zaken rond de borstamputatie die zij moest ondergaan, zegt veel, zo niet alles over de situatie. Co werd geopereerd in het ziekenhuis Nij Smellinghe in Drachten, de fusiepartner van De Sionsberg. De operatie werd uitgevoerd door een chirurg van De Sionsberg. De bestraling vond plaats in het Medisch Centrum Leeuwarden, voor de nazorg moet Co weer in Dokkum zijn.

Voordat Co een borst kwijtraakte, had ze ternauwernood een inwendige bloeding overleefd. Ze werd eerst met de ambulance naar Dokkum gebracht, wat gezien de afstand logisch was, en vervolgens naar Drachten. Co nu: 'Onnodig ingewikkeld en duur, in Dokkum hadden ze mij ook kunnen helpen.' Het gaat weer goed met haar. Co werkt als vrijwilliger met demente bejaarden. Over De Sionsberg niets dan lof. 'Hier word je herkend als patiënt, je bent geen nummer. En mijn chirurg is een schat van een vrouw.'

Cardioloog Jan Leendert Brouwer: 'Ik wilde arts worden om mensen te helpen, niet om rijk te worden.'

Het relaas van Co klinkt Jan Leendert Brouwer bepaald niet vreemd in de oren. 'Zo ging dat dus. Onze artsen in loondienst verrichtten al het voorwerk en wij leverden de patiënt kant-en-klaar af in Drachten. Een lid van ons team nam de operatie op zich en wie mocht de rekening bij de zorgverzekeraar indienen? Drachten. Ons ziekenhuis is niet meer dan een loket van Nij Smellinghe, waarmee De Sionsberg bestuurlijk was gefuseerd. Wij wilden best samenwerken met de medische staf in Drachten, maar ons plan werd doodeenvoudig terzijde geschoven, de specialisten in Drachten trokken hun handen ervanaf. Het was een rommeltje, een chaos. De voorzitter trad af en zijn opvolger had het prompt over de slechte kwaliteit die wij zouden leveren. Ik nam meteen contact op met de inspectie en kreeg te horen dat er geen problemen waren met De Sionsberg.' Desondanks moesten operatiekamers en de spoedeisende hulp zonder opgaaf van reden worden gesloten. Zorggroep Pasana zweeg er in alle talen over. 'Eeuwig zonde, kapitaalvernietiging.' Brouwer kijkt met lede ogen naar de lege operatiekamers en de met hoezen afgedekte apparatuur. Toch weigeren hij en zijn collega's het hoofd te buigen.

Knagende onzekerheid

Medisch specialisten die geen honorarium ontvangen, kom daar maar eens om... Brouwer: 'Zakkenvullers, dat beeld kleeft aan ons. Zo werden de artsen destijds met de sluiting van het Ruwaard van Putten

VANGNETSTICHTING

Door het faillissement van zorggroep Pasana kwam niet alleen het ziekenhuis De Sionsberg onder druk te staan, ook de door Pasana geëxploiteerde verpleeg- en verzorgingshuizen (met ruim 500 patiënten en bewoners en 1350 medewerkers) in de noordoosthoek van Friesland dreigden hun functie te verliezen.

De Friesland Zorgverzekeraar kwam vrij snel met de curatoren overeen dat met een vangnetstichting de verpleging en zorg moeten worden voortgezet. In afwachting van een geschikte overnamekandidaat verandert er voorlopig niets in de dagelijkse praktijk.

De reddingsoperatie zal echter niet zonder personele gevolgen blijven. Naar schatting 150 banen staan op de tocht.

Ziekenhuis in Spijkenisse ook afgeschilderd. Maar waardoor ontstond alle ellende? Door mismanagement.'

Dan wordt hij, geboren Groninger, persoonlijk: 'Ik heb twaalf jaar gestudeerd en vier jaar promotie-onderzoek gedaan. Waarom? Ik wilde arts worden, cardioloog. Om mensen te helpen, niet om rijk te worden. Ik was eerst werkzaam in het Radboud in Nijmegen, maar miste een echte uitdaging. In Dokkum waren problemen op de afdeling cardiologie. De samenwerking deugde niet. Ik kreeg in 2011 het mandaat om de zaak op te lossen en heb toen een nieuw team

samengesteld. Onze neuzen wezen dezelfde kant op, wij kozen voor werken in loondienst. Het ploegverband is belangrijk, net zoals plezier in het werk, werk dat natuurlijk wel uiterst serieus moet worden genomen. En ik durf ronduit te stellen dat onze afdeling uitstekend ging functioneren.'

Gerda de Vries, secretaresse van de poli voor cardiologie en bijna een kwart eeuw actief in De Sionsberg, onderschrijft Brouwers conclusie ruimhartig: 'Het draaide juist zo goed, dokter Brouwer heeft er een eenheid van gesmeed.' Gerda vangt alle telefoontjes van de patiënten op. 'De onzekerheid is groot, ze weten net zomin als wij waar ze aan toe zijn. De reacties zijn soms best heftig. Wie kan wachten, wacht af. Ik kan alleen maar hopen dat ze ons trouw blijven.'

De onzekerheid knaagt, zo blijkt, ook op de werkvloer. Wie zal er straks, mocht het tot een doorstart komen, nog bij zijn en wie niet? Moeten ze naar hun eigen functie solliciteren? En wat gebeurt er als je ernaast komt te staan, want die kans is alles behalve denkbeeldig. Er gaan ontslagen vallen.

Jan Leendert Brouwer stelt dat een algehele sluiting van De Sionsberg de vrije artsenkeuze onder druk zet. 'Een klein ziekenhuis sluiten grijpt veel dieper in dan wanneer dat in een grote stad gebeurt. Daar zullen altijd ziekenhuizen overblijven en heb je als patiënt tenminste nog iets te kiezen – als dat al mag van de zorgverzekeraars. Uiteraard

besef ik ook dat je voor grote en specialistische ingrepen in een groot ziekenhuis moet zijn, anders is het niet betaalbaar. En ik ben ook realistisch als het over 24-uurs acute zorg gaat. In onze berekeningen komen wij daarvoor op jaarbasis 1 miljoen euro te kort. Een polikliniek met *short stay*, korte verblijven, eenvoudige ingrepen, dagbehandeling, spoedeisende hulp, dat past allemaal in een kleinschalig ziekenhuis als De Sionsberg: een zogenaamd doktersziekenhuis. Wat dichtbij kan, moet je dichtbij doen. En voor de complexe zorg willen wij blijven samenwerken met de grote ziekenhuizen in het noorden.'

Over de bestuurlijke constructie hebben Brouwer en de andere specialisten al nagedacht. 'Eén financieel directeur plus een stafbestuur, dat bestaat uit meewerkende managers met verantwoordelijkheid voor de resultaten.'

De Sionsberg een keerpunt

Twee dagen voor Kerstmis maken de curatoren bekend dat er van de tien gegadigden voor een overname en doorstart twee in de race blijven. De medisch specialisten van De Sionsberg en hun financierder zitten erbij. Zij werken hun plannen uit. Die omvatten in elk geval samenwerking met huisartsen en verpleeghuizen, focus op ouderen en laag-complexe poliklinische zorg. De kandidaten hebben ervaring met de exploitatie van gezondheidscentra.

Op maandag 5 januari volgt de ontknoping. Diana Monissen, directeur van De Friesland Zorgverzekeraar, maakt bekend op wie de keuze van de curatoren is gevallen: zorggroep ZuidOostZorg in Drachten, DC Klinieken en de Cardiologie Centra Nederland. Zij zullen als de Stichting Sionsberg 2.0 het Dokkumer ziekenhuis omvormen tot een transmuraal zorgcentrum met huisartsenpraktijken plus een 24-uurs huisartsenpost, een (spoed)apotheek, een diagnostisch centrum en een polikliniek voor cardiologie met – eventueel – dagbehandeling. De werkgelegenheid krijgt een gevoelige klap. Van de 260 fte's zullen er tussen de 80 en 100 restereren. De Friesland zal de aangeboden zorg inkopen. Jan Leendert Brouwer en de rest van de staf zitten erbij. Zij zijn partij als partner van DC Klinieken van zorgondernemer Loek Winter, die overigens in 2012 al een poging deed om De Sionsberg in te lijven. Winter weet van wanten als het om de opzet van zorgcentra gaat.

De gewenste *short stay*, een afdeling voor kleine chirurgische ingrepen en spoedeisende hulp ontbreken in het plaatje. Daarover laat de Actiegroep Red De Sionsberg kriti-

sche geluiden horen. Toch toont Brouwer zich tevreden. 'Alles stond op zwart, het licht was in feite al gedoofd en nu mogen wij toch doorgaan. In zwaar afgeslankte vorm weliswaar, maar dit is een vertrekpunt, een basis om waar mogelijk de boel verder op te tuigen. Wij, de artsen, laten onze wensen niet los. Van hieruit opnieuw beginnen en streven naar de best denkbare gezondheidszorg in De Sionsberg.'

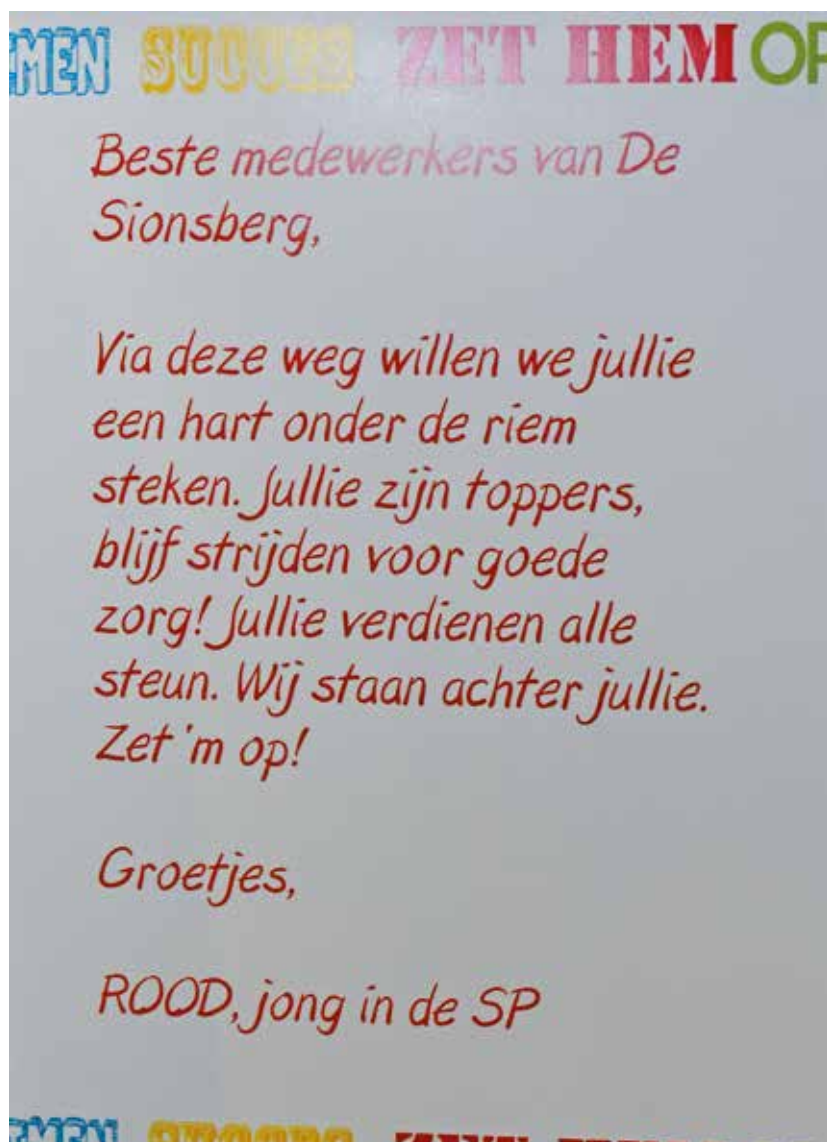
Alle medewerkers van De Sionsberg, inclusief de specialisten, mogen naar een baan solliciteren. Brouwer: 'Wij zoeken gemotiveerde artsen, die bereid zijn als kleine zelfstandige ondernemers risico's te dragen en niet uit zijn op zo groot mogelijke verdiensten. Rijk zul je bij ons niet worden. En het bestuur van de organisatie moet transparant zijn. Een medisch directeur met enkele financieel deskundigen, zo helder willen wij het houden.'

Op zaterdag 17 januari vindt de Sionsberg-

dag plaats. De inwoners van Noordoost-Friesland mogen zich dan uitspreken. Jan Leendert Brouwer: 'Ik hoop op een eerlijk proces. Natuurlijk heeft niet iedereen verstand van medische zaken, maar de mensen moeten wel serieus worden genomen. Zij kunnen aangeven wat zij noodzakelijk vinden en als ze vinden dat acute zorg terug moet dan is het aan ons om te proberen dat voor elkaar te krijgen.'

Op een spandoek van demonstranten stond 'Dokkum keerpunt Elfstedentocht, De Sionsberg keerpunt in de zorg'. Kan De Sionsberg 2.0 een pilot worden? Brouwer: 'Het is in elk geval een andere manier van denken over zorgverlening. Een nieuwe structuur, realistisch en haalbaar, die wellicht navolging zal krijgen.' •

tekst Robin Bruinsma
foto's Dirk Schoonhoven

CORRUPTIEWAAKHOND IN BRUSSEL

De SP neemt in het Europees Parlement het voortouw in de strijd tegen corruptie en belangenverstrengeling. SP-Europarlementslid Dennis de Jong is voorzitter geworden van een nieuwe 'intergroep' – het eerste aanspreekpunt voor de Europese Commissie op dit gebied.

HET LIJKT EEN technische kwestie, maar om invloed te hebben in een Europees Parlement met 751 Europarlementariërs uit 28 verschillende landen, moet je zorgen dat je in de goede commissies zit, woordvoerder bent op de belangrijkste onderwerpen en een centrale rol speelt in 'netwerken' en 'intergroepen'. De strijd tegen corruptie, belangenverstrengeling en ondoorzichtig gelobby in Brussel is altijd een van de SP-speerpunten geweest. Dat SP-Europarlementariër Dennis de Jong voorzitter wordt van een nieuw, officieel netwerk van het Europees Parlement tegen corruptie en belangenverstrengeling, is dus veel meer dan een technische kwestie. De Jong maakte het nieuws bekend op 9 december 2014, de internationale dag tegen corruptie. Die dag opende hij samen met de Russische Elena Panfilova, vicevoorzitter van corruptiewaakhond *Transparency International*, een tentoonstelling in het Europees Parlement met indringende foto's van corruptieslachtoffers.

30.000 lobbyisten

De Jong: 'Al jaren werk ik samen met een aantal gelijkgezinde Europarlementariërs om de invloed terug te dringen van de naar schatting 30.000 in Brussel werkzame lobbyisten van grote bedrijven. Ik ben blij dat het in het nieuwe parlement gelukt is de status van dit netwerk op te waarderen tot een zogeheten 'intergroep'. Dat betekent dat we op dit gebied het eerste aanspreekpunt worden voor bijvoorbeeld Frans Timmermans, die binnen de Europese Commissie verantwoordelijk is voor het integriteitsbeleid.'

Actieplan tegen corruptie

Dat de intergroep het druk krijgt, blijkt onder meer uit het actieplan tegen corruptie dat De Jong tijdens de opening lanceerde. Daarin staan ook veel acties die juist de Europese instellingen zelf betreffen, want de Europese Commissie heeft daar volgens De Jong een blinde vlek: 'Begin 2014 verscheen het eerste rapport van de Europese

Links: Dennis de Jong opent de tentoonstelling met foto's over corruptie in Brussel. Rechts: De tentoonstelling toont de winnaars van de fotowedstrijd over de gevolgen van corruptie. Hier te bekijken (in het Engels): www.transparency.org/getinvolved/2013photowinners

Commissie over corruptie. Daarin staat veel informatie over corruptie in de lidstaten. Maar de Commissie kon het intern niet eens worden over het deel dat corruptie bij de Europese instellingen zelf zou hebben beschreven. Dus dat ontbrak. Dat is niet geloofwaardig en de Commissie moet zo snel mogelijk met een aanvullend rapport komen. Juist in Brussel zijn er veel te veel gevallen van belangenverstrengeling'.

Schatrijk van bijbaantjes

Andere eisen uit De Jongs actieplan zijn: een verplicht lobbyregister en strenger toezicht op de integriteit van Eurocommissarissen en Europarlementariërs. De Jong: 'De Europese Commissie en het Europees Parlement hebben gedragscodes, maar de naleving daarvan wordt nauwelijks gecontroleerd. Zo weigerde het Europees Parlement alle bijbaantjes van Europarlementariërs in een overzichtelijke databank onder te brengen. Dat heeft Transparency International moeten doen.'

Uit het onderzoek van Transparency International bleek dat belangenverstrengeling veel te vaak voorkomt. De Jong: 'Veel van mijn collega's hebben gigantische bijverdiensten doordat ze betrokken zijn bij bedrijven of financiële instellingen. Er zijn zelfs collega's die denken naast hun taken in het EP een heel advocatenkantoor te kunnen runnen. Als je nagaat hoeveel Europarlementariërs al verdienen, dan moeten zulke mensen wel schatrijk worden. Dit soort bijbaantjes leidt bovendien snel tot belangenverstrengeling. Spreekt iemand nu namens de kiezer of namens de bank waar diegene ook bij betrokken is? Daar moeten we veel strenger in worden en ons netwerk moet daarvoor gaan zorgen.' ●

tekst Diederik Olders
foto's Anne-Marie Mineur

> 'STOP ZORGRECLAMES'

Er zijn in Nederland 9 zorgverzekeraars die in totaal onder zo'n 40 verschillende namen verzekeringen aanbieden en ieder jaar 500 miljoen euro aan reclame en klantenbinding uitgeven. Om ervoor te zorgen dat dat geld nu eens besteed wordt aan goede zorg en een lagere premie is SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten de campagne 'Stop de reclames van zorgverzekeraars' gestart.

'Verspilling van zorggeld'

Leijten: 'Naast de uitgaven voor klantenbinding en reclame, maken de zorgverzekeraars winsten. In 2013 ging het om een bedrag van 1,4 miljard. Ook hebben ze 9 miljard aan reserves opgepot. Ze hebben dus veel geld op de plank en dat wordt ieder jaar meer. Toch stijgt de premie ook dit jaar weer.' In navolging van Leijten kan iedereen via de actiewebsite een e-mail aan Achmea, VGZ, CZ, Menzis, ONVZ, DSW, ZZ, ASR, Eno en Zorgverzekeraars Nederland sturen met het verzoek de verspilling van zorggeld door reclames, overstapcadeautjes en sponsoring te stoppen. De teller staat inmiddels al op zo'n 100.000 verzonden actiemails.

 www.sp.nl/stopzorgreclames

PATIËNTEN, BEWONERS en hun familieleden kunnen vaak nergens terecht bij problemen. SP-Tweede Kamerlid Renske Leijten stelt daarom voor om de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) om te vormen tot **Nederlandse Patiëntautoriteit**.

 www.sp.nl/mfm3

DE **EUROPESE COMMISSIE** is van plan om kandidaat-lidstaten langs de lat van haar **strengere begrotingscontrole** te leggen. Volgens SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel ontpopt Brussel zich hiermee tot een neoliberale dwangbuis.

 www.sp.nl/3mm3

GEMEENTELIJKE TOEZICHTHOUDERS zijn niet alleen minder goed opgeleid en toegerust dan wijkagenten, **maar vaak ook duurder**, blijkt uit onderzoek van SP-Tweede Kamerlid Nine Kooiman.

 sp.nl/m3n5pa

foto Sander van Oorspronk

Henk van Gerven: 'Wegkijken en de verantwoordelijkheid bij gemeenten leggen is onacceptabel.'

> 'FAILLISSEMENT THUISZORG-TAK THEBE STINKT'

Vanwege de bezuinigingen op de huishoudelijke verzorging vroeg de directie van Thebe de huishoudelijk verzorgenden 20 procent van hun salaris in te leveren. Nu ontslag van het personeel dat dit weigerde niet is toegestaan door het UWV, heeft Thebe het faillissement laten uitspreken over de dochter van Thebe die huishoudelijke verzorging biedt. SP-Tweede Kamerlid Henk van Gerven is ziedend over dit gesol met personeel én cliënten. 'Dit faillissement stinkt.'

Rijke zorginstelling

Waarom het faillissement stinkt? De hoofdschuldeiser van Thebe Huishoudelijke Hulp is het moederbedrijf Thebe Holding zelf, een rijke zorginstelling met 50 miljoen aan reserves die dit jaar ook weer miljoenen winst gaat maken. De raad van bestuur van Thebe Holding blijkt bovendien al jarenlang bij de grootverdieners in de zorg te horen.

'Personeel en cliënten geofferd'

De SP en vakbond Abvakabo FNV hebben na het aangekondigde faillissement direct een bijeenkomst georganiseerd voor de medewerkers van Thebe. Tweehonderd mensen dreigen in februari hun werk te verliezen. Voor duizenden cliënten

verdwijnt hun vertrouwde hulp in huis. Van Gerven: 'Natuurlijk staan instellingen onder druk nu er door het Rijk miljarden bezuinigingen over de gemeentes worden uitgestort. In plaats van het personeel en de cliënten te offeren, zou het de directie hebben gesierd als ze samen met de gemeentes in West-Brabant naar oplossingen had gezocht om zoveel mogelijk de zorg voor de cliënten overeind te houden.'

Verontwaardiging

In het Willem II-stadion, waar de actiebijeenkomst plaatsvond, klonk verontusting en verontwaardiging door: 'Ons laten ze in de kou staan terwijl de hoge heren tot de grootverdieners in de zorg horen.' Besloten is om met steun van het AdvocatenCollectief Tilburg het faillissement aan te vechten en verder actie te voeren voor het behoud van goede zorg en fatsoenlijke banen. Zo snel mogelijk moet er een doorstart komen van de huishoudelijke verzorging van Thebe. Om dit af te dwingen voeren medewerkers samen met FNV en SP actie bij het hoofdkantoor van Thebe in Breda. Van Gerven heeft ondertussen Kamervragen gesteld en een debat aangevraagd. 'Wegkijken en de verantwoordelijkheid bij gemeenten leggen is onacceptabel.'

foto Ritzo ten Cate / flickr

> 'STEEDS MEER JONGEREN DAKLOOS'

Uit een steekproef die de SP heeft gedaan onder 35 procent van de opvanginstellingen voor daklozen blijkt dat steeds meer mensen er een beroep op moeten doen. Van de instellingen ziet 65 procent zelfs een grote tot zeer grote toename van mensen die dakloos zijn geworden. Vooral onder jongeren is een forse stijging gesignaleerd. SP-Tweede Kamerlid Tjitske Siderius wil dat de regering ingrijpt.

'Wachlijst bij zorginstellingen'

Uit de steekproef blijkt ook dat steeds meer mensen met een psychiatrische achtergrond zich melden bij de opvang, vanwege de afbouw van het aantal bedden in zorginstellingen. Bij bijna de helft van de instellingen is er sprake van een wachtlijst. De belangrijkste oorzaken zijn het verlies van werk, toenemende schulden en bezuinigingen op de zorg.

'Gevolgen crisis zichtbaar'

Siderius maakt zich grote zorgen: 'De gevolgen van de crisis worden steeds

meer zichtbaar. De eigen bijdrage voor de opvang zorgt voor een steeds hogere drempel, waardoor mensen op straat gaan zwerven en de problemen alsmaar groter worden. Het bezuinigingsbeleid van dit kabinet maakt mensen werkloos, stort hen in de schulden en brengt voor een steeds grotere groep uiteindelijk dakloosheid.'

'Goede overgang jongeren'

Het is volgens Siderius belangrijk dat naast meer sociale zekerheid en goede zorg ook de toegang tot goede opvang wordt gegarandeerd. 'Daarom moet geïnvesteerd worden in een goede overgang van jongeren die 18 jaar worden en geen recht meer hebben op jeugdzorg. De SP zal verder voorstellen om voor jongeren de toegang tot een uitkering te versoepelen. Tot slot willen we dat de dagbesteding voor jongeren met een licht verstandelijke beperking gegarandeerd wordt door gemeenten.'

> WINSTUITKERING ZIEKENHUIZEN UITGESTELD

Een meerderheid van de Tweede Kamer was al akkoord met winstuitkering door ziekenhuizen, maar de Senaat nog niet. De wet is teruggestuurd naar de Raad van State voor extra advies, omdat vrijwel alle Senaatsfracties om uiteenlopende redenen vinden dat de wet zo in ieder geval niet door kan. SP-senator Geert Reuten (foto) is hier erg blij om aangezien het wetsvoorstel ook volgens de SP niet deugt.

Financiële sprinkhanen

Reuten: 'De minister wil dat er winst gemaakt moet kunnen worden met het aanbieden van ziekenhuiszorg. Wij niet.'

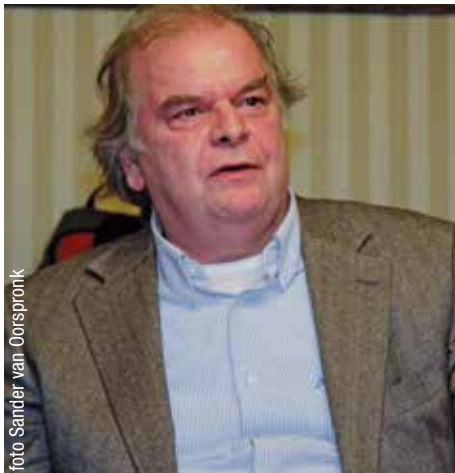

foto Sander van Oorspronk

> DUURZAAM BANKIEREN

Door alle aandacht voor het toezicht op banken sinds het uitbreken van de crisis is duurzaam investeringsbeleid op de plank blijven liggen. SP-Tweede Kamerlid Arnold Merkies heeft daarom een initiatiefnota over duurzaam bankieren gepresenteerd. 'Banken zijn de motor van economische activiteiten wereldwijd en kunnen veel invloed uitoefenen op belangrijke zaken als arbeidsomstandigheden, mensenrechten en het klimaat en milieu.'

www.sp.nl/g5dff

> OSSE HUURDERS KRIJGEN GELD TERUG

SP-gemeenteraadslid Jo van Dijk heeft 70.000 euro terug kunnen halen voor verhuizende huurders in Oss die klaagden over hoge rekeningen van woningcorporatie BrabantWonen. 'Het gaat nog te vaak mis wanneer een huurder de woning netjes achterlaat, terwijl een wet uit 2003 hier helder over is. Bij een huurder ging het zelfs om bijna 11.000 euro. Als er over de maanden november en december 2014 nog foutieve rekeningen binnenkomen, stappen we naar de rechter.'

Reuten wijst er bovendien op dat in het wetsvoorstel onvoldoende rekening is gehouden met niet-bonafide aandeelhouders, waaronder financiële sprinkhanen. 'Voor hen, maar natuurlijk ook voor bonafide financiers, ligt er bij de ziekenhuizen een aantrekkelijke pot geld. Het is met dit wetsvoorstel niet al te lastig om een ziekenhuis financieel leeg te plukken en dan weg te wezen.'

www.sp.nl/4dk9

1

2

3

4

1 Rotterdam, 2 Hengelo, 3 Groningen en 4 Amsterdam

> ROOD TEGEN WONINGNOOD

Er staat in Nederland 13 miljoen vierkante meter aan kantoorruimte leeg. Tegelijkertijd hebben huisjesmelkers vrij spel door een tekort aan 30.000 kamers. Torenhoge huren, slecht onderhoud en zelfs intimidatie zijn het gevolg. ROOD-voorzitter Merel Stoop: 'Kantoorpanden zijn makkelijk om te bouwen tot bijvoorbeeld studentenkamers. Woningnood naast leegstand is onnodig en onacceptabel. De minister kan zo twee vliegen in één klap slaan: de leegstand aanpakken en jongeren uit de

kluwen van huisjesmelkers redden.' ROOD voert daarom al jaren actie tegen woningnood met de verkiezing 'Huisjesmelker van het Jaar' en is nu ook begonnen met een *bannerdrop-estafette* door heel Nederland: elke dag zal er in een andere stad vanaf een leegstaand gebouw een enorm spandoek worden uitgerold.

 rood.sp.nl/nieuws/2014/12/rood-tegen-woningnood-bouw-leegstand-om

> BUURTONDERZOEK HUISARTSENPRAKTIJK

Tijdens het buurten in de buurt kreeg de SP in Opsterland klachten te horen over een huisartsenpraktijk in Gorredijk en besloot daarom onderzoek te gaan doen. Afdelingsvoorzitter Jolanda Geerling (foto): 'De huisartsen geven volgens hun patiënten over het algemeen goede adviezen en nemen voldoende de tijd. Alleen is wel 79 procent van de ondervraagden ontevreden over het lange wachten in de wachtkamer en 62 procent ontevreden over wisselingen onder de huisartsen.'

Logistieke verbetering

De uitslag van de enquête onder 100 patiënten is eerst naar de huisartsenpraktijk gestuurd en besproken. Geerling: 'Tijdens dat gesprek heeft de huisartsen-

foto SP Friesland

praktijk aangegeven altijd open te staan voor individuele klachten van patiënten. Ze zijn momenteel hard aan het werk de logistiek van de praktijk te verbeteren.'

DE NIEUWE **Woningwet** bevat flink wat verbetervoorstellen van SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut. Huurders en gemeenten krijgen meer invloed en er komt één onafhankelijke toezichthouder.

 www.sp.nl/Hgt4m

HET KABINET WIL de helft van de **politiebureaus** sluiten. SP-Tweede Kamerlid Nine Kooiman vreest grote veiligheidsproblemen. Nu al wordt de aanrijtijd in veel plaatsen overschreden.

 www.sp.nl/mGy7k

SP KAMPEN IS **uit het college** gestapt omdat het schrappen van huishoudelijke verzorging als publieke voorziening voor de lokale SP'ers een brug te ver was.

 www.sp.nl/Gbc3J

SP-TWEDE KAMERLID Jasper van Dijk wil dat het kabinet de strijd tegen het **militair gebruik van scholen** in oorlogstijd niet staakt. Scholen zijn voor kinderen, niet voor militairen.

 www.sp.nl/N8fuX

HET PARTIJBESTUUR heeft de kandidatenlijst voor de **Eerste Kamerverkiezingen** gepresenteerd, met Tiny Kox als lijsttrekker. Eind januari beslist de Partijraad over het voorstel.

 www.sp.nl/kK5dm

HET KABINET wil de **huurprijs van woningen** voor een kwart laten bepalen door de WOZ-waarde. SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut vreest extra huurverhogingen en uitverkoop van de sociale huursector.

 www.sp.nl/9fHvE

BIJ EEN FAILLISSEMENT lopen werknemers bijna altijd hun **ontslagvergoeding** mis. Daarom wil SP-Tweede Kamerlid Paul Ulenbelt het UWV verantwoordelijk maken voor het uitbetalen van de ontslagvergoeding.

 www.sp.nl/7h4Fg

HARRY VAN BOMMEL OVER DE KOERDISCHE STRIJD TEGEN IS **‘GEEN GRONDTROEPEN, WEL IRAAKSE SAMENWERKING’**

SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel bezocht eind vorig jaar samen met SP-Statelid Younis Lutfula Iraaks Koerdistan. De miljoenen vluchtelingen en de strijd tegen IS leggen het politieke mijnenveld bloot van het olierijke gebied. Van Bommel: ‘Het is voor de Koerden veel aantrekkelijker om hulp te krijgen van de internationale gemeenschap dan van Bagdad.’

› **Je bent in twee vluchtelingenkampen geweest: hoe gaat het daar?**

‘Bij de stad Arbat liggen twee verschillende vluchtelingenkampen. Eén voor Syrische vluchtelingen, en een voor Iraakse vluch-

telingen. Het kamp voor de Syriërs wordt gerund door het *International Rescue Committee* onder verantwoordelijkheid van de UNHCR, de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties. In de organisatie van

het kamp speelt Stichting Vluchteling een belangrijke rol. Ik heb daar veel mensen gesproken en natuurlijk zijn er ook klachten, maar het kamp draait goed; er is onderdak, water, voedsel, gezondheidszorg. Je ziet ook

Vluchtelingenkamp in Arbat in het gouvernement Suleimaniya.

dat er een nieuwe sociale infrastructuur ontstaat. Gevluchte onderwijzers beginnen een schooltje, gevluchte ondernemers beginnen een kampwinkeltje, langzaam worden er met cementblokken echte huisjes gebouwd. Men pakt het leven weer op. De basis is daar goed; de acute opvang is geregeld. Nu komen er vragen over voorzieningen voor gehandicapten. En vragen hoe het moet met gevluchte weeskinderen. Die zijn tijdelijk opgevangen door mensen in het kamp, maar zaken als adoptie moet ook hier formeel geregeld worden.'

› En het tweede kamp?

'Aan de andere kant van de stad ligt een vluchtelingenkamp voor Iraakse vluchtelingen. Die mogen er bij het UNHCR-kamp niet in, omdat ze uit Irak komen. UNHCR is nogal bureaucratisch georganiseerd. Let wel, deze organisatie organiseert in no time professionele opvang voor miljoenen vluchtelingen. Maar de vluchtelingen uit Irak zijn nu afhankelijk van de lokale regering en die zouden best wat professionele ondersteuning van UNHCR kunnen gebruiken. In het kamp zitten gevluchte Arabieren, Turkmensen, yezidi's en allerlei etnische groepen door elkaar. Dat leidt tot spanningen. Yezidi's zeggen: veel Arabieren steunden de opkomst van IS, nu krijgen zij ook een tent hier. Ook daarom moet er sprake zijn van een professionele leiding. Vluchtelingen opvangen is meer dan wat tenten en voorzieningen neerzetten.'

› Hoe staan de bewoners van Arbat tegenover de enorme vluchtelingenkampen?

'Er is enorm veel solidariteit met de vluchtelingen. Heel veel Koerden doen ook vrijwilligerswerk in de kampen.'

› Je hebt in de Tweede Kamer gepleit voor een Nederlandse vertegenwoordiging in de Koerdische Autonome Regio. Is die er?

'Ja die is er nu; John van der Zande, die ik ook heb opgezocht. Hij is daar omdat er veel verkeer is tussen Koerdistan en Nederland, nu ook met een rechtstreekse vliegverbinding. Hij is nu natuurlijk betrokken bij de komst van Nederlandse militairen naar Koerdistan. Verder is het goed dat het Nederlandse bedrijfsleven een aanspreek-

punt heeft om zaken te kunnen doen in de florerende Koerdische regio. En met alle onrust nu is het goed dat we er een consulaat hebben.'

› Je hebt ook gesproken met vertegenwoordigers van de Koerdische regering.

'Ja. De Koerdische autonome regio heeft een eigen hoofdstad Arbil, een regering, parlement en leger. Ik heb met de minister van Defensie, Mustafa Kader, gesproken. Natuurlijk over de vraag of er grondtroepen moeten komen. Volgens Kader zijn de Koerden afhankelijk van internationale steun. Hun wapens zijn nog uit de tijd van Saddam Hoessein; ze hebben geen eigen luchtmacht. En vooral: ze krijgen nauwelijks steun van het Iraakse leger.'

› Waarom helpt Bagdad onvoldoende? Die willen IS toch ook stoppen?

'Dat willen ze zeker. Maar ze kijken ook vooruit en vrezen eventuele Koerdische onafhankelijkheid. Vicepremier Qubat Talabani stelde dat er grondtroepen uit het buitenland nodig zijn om Mosul te bevrijden. Mosul is een grote en belangrijke stad; volgens Talabani zou de herovering van Mosul een keerpunt in de strijd zijn. Maar Talabani gaat ervan uit dat Bagdad hen niet steunt en dat is op dit moment ook zo. Er is een belangentegenstelling. Denk aan het zogenoemde Artikel 140-gebied. Dat is betwist gebied. De Koerden vinden dat dit olierijke gebied bij hun deel hoort; Bagdad niet. Daar zou een referendum over komen – en die afspraak staat in artikel 140 van de Iraakse grondwet, vandaar de naam. Dit gebied was voor een deel ingenomen door IS. En de Koerden hebben vervolgens een stuk terugveroverd; en er meteen een Koerdisch bestuur geïnstalleerd. Daar is Bagdad natuurlijk niet blij mee.'

› Maar de SP is niet voor het bevechten van IS met grondtroepen, toch?

'Het is goed als IS bestreden wordt. Maar het uitgangspunt van de Koerden is nu: Bagdad helpt toch niet mee want het leger is corrupt en incompetent. Terwijl Iraakse samenwerking nu juist nodig is om ook ná IS tot goede verhoudingen in het gebied te komen. Ik pleit dus juist voor meer druk op de regering in Bagdad om met de Koerden samen te werken. Ik word daarin ook gesterkt door de analyse van Faisal Nasser, een SP'er die nu weer in Bagdad actief is voor de Iraaks Communistische Partij. Ook hij zegt dat het niet goed is als er grondtroepen van buiten komen. Er zijn meer dan genoeg Iraakse militairen om IS te verslaan. Nasser deelt de kritiek op de regering in Bagdad, namelijk

dat deze het leger slecht aanstuurt. Hij vindt zelfs dat de val van Mosul als verraad door het Iraakse leger moet worden gezien; hier werd om politieke redenen – verzwakking van de Koerdische positie – een belangrijke stad aan IS overgelaten.'

› Over voormalige SP'ers gesproken: enige tijd geleden was Serdar Dosky in het nieuws omdat hij beweerde dat hij en zijn Koerdische medestrijders gevangengenomen IS'ers meteen zouden doodschieten, omdat een kogel goedkoper is dan een krijgsgevangene onderhouden.

'Ja, daar heb ik Mustafa Kader ook naar gevraagd. Men is daar erg geschrokken van die berichten. Dosky wordt daar gezien als een fantast. Hij speelt volgens Kader geen enkele rol in de Koerdische krijgsmacht. De Koerdische krijgsmacht neemt wel degelijk krijgsgevangenen. Kader wees er ook op dat Amnesty International actief is in het gebied waar het om gaat. Die zouden er dan toch kennis van hebben als er executies plaatsvinden zoals Dosky beweert, aldus Kader.'

› Nu gaat Kader het natuurlijk niet toegeven als het wel zo zou zijn.

'Nee, dit is voor de Koerden slechte reclame en ze willen juist internationale steun. Maar ik moet zeggen dat ik Serdar ook wel ken als iemand die zich graag belangrijker maakt dan hij is.'

› Waarom is die internationale steun zo belangrijk voor de Koerdische regering?

'Omdat het hen onafhankelijker maakt van Bagdad en die wens begrijp ik volledig. Dat verklaart tevens de terughoudendheid van Turkije om de strijd tegen IS te steunen. Een sterk, onafhankelijk en welvarend Koerdistan, met internationaal aanzien vanwege de succesvolle strijd tegen IS; wat doet dat met de Koerden in Zuid-Turkije? Het is een politiek mijnenveld. En daarom pleit ik voor veel meer samenwerking, om te beginnen tussen Bagdad en Arbil.' ●

In de Spanning van december staat een uitgebreid interview met Harry van Bommel over de (internationale) aanpak van IS.

 www.sp.nl/spanning

tekst Diederik Olders
foto Harry van Bommel

DE OMSTREDEN KANT VAN WINDENERGIE

DAAR BIJ DIE MOLEN

Het mag een van de grootste moderne dilemma's worden genoemd: windmolenparken op land. Waar ze gepland worden, ontstaat fel protest. Tegelijkertijd wil iedereen duurzame energie. Hoe komen we hieruit? SP'er Eric Smaling: 'Doe het mét en niet ondanks de bewoners.'

foto Corbis / Hollandse Hoogte ©

WINDENERGIE? JA. Windmolens? Nee. Kort gezegd komt het daarop neer. Iedereen ziet het belang en de kansen van windenergie, maar niemand wil windmolens in de eigen achtertuin. Want ze veroorzaken geluidshinder, trillingen en slagschaduw, tasten het landschap aan en kunnen de marktwaarde van woningen negatief beïnvloeden. Maar waar moeten ze dan komen te staan? Met die vraag zitten heel wat burgers, maar ook bestuurders en politici in hun maag. Neem Limburg, waar vorige maand het streekplan POL 2014 door Provinciale Staten werd vastgesteld. Ook daar zag je het gebeuren: niemand trok het belang van windenergie en de noodzaak van windmolens ook maar een beetje in twijfel. In de woorden van gedeputeerde Kersten: 'Qua duurzaamheid staat Nederland geloof ik nog net boven Estland op de ranglijst.' Maar daar Den Haag in het kader van het Energieakkoord (dat vorig jaar werd gesloten tussen overheid, werkgevers, werknemers en tientallen maatschappelijke partijen) aan Limburg een taakstelling van 95 megawatt aan windenergie heeft opgelegd, is het aan de provincie om locaties voor windmolenparken aan te wijzen. Of de betrokken gemeentes zich aan die keuzes gaan conformeren is maar zeer de vraag, weet ook het provinciebestuur. En zo ontstond er een soort brainstorm-debat in Provinciale Staten. Waarbij bijvoorbeeld

ouderenpartij 50Plus een voorstel deed om de normafstand tussen windmolens en woonhuizen op te rekken, GroenLinks een dergelijke restrictie afwees omdat 'we er zo helemaal niet meer uitkomen' en het CDA er weer op wees dat 'het primaat bij de gemeentes ligt'. Inderdaad: zo komen we er nooit uit.

SP-Kamerlid Eric Smaling hekelt het feit dat de overheid maar al te vaak van bovenaf bepaalt waar windmolens moeten komen te staan. Volgens hem ligt een belangrijke oorzaak daarvan bij de Crisis- en herstelwet, een wet uit 2010 die onder meer bouw- en duurzaamheidsprojecten moet versnellen om in economische impulsen te voorzien. De wet biedt evenwel de mogelijkheid om het traditionele ruimtelijke ordeningsrecht opzij te schuiven. 'Door de crisis- en herstelwet kunnen lagere overheden niet procederen tegen het Rijk en de mogelijkheden voor burgers om naar de rechter te stappen zijn ingeperkt', zegt de SP'er. Hij vindt dan ook dat de regering rond windmolens de verkeerde volgorde hanteert. 'Het Rijk concentreert zich op de techniek door een hoeveelheid megawatts vast te stellen en daaraan aantallen windturbines te koppe-

len. Provinciebestuurders zitten vervolgens met de handen in het haar, want zij moeten die opdracht maar zien uit te voeren.' Met als gevolg dat gemeenten en uiteindelijk burgers het maar moeten slikken. Funest juist voor datgene wat nu juist zo hard nodig is: draagvlak.

'Op de manier zoals het nu gaat zorg je voor weerzin onder de mensen tegen windenergie. En dat terwijl het feitelijk gratis energie is! Doodzonde om te laten lopen', aldus Smaling. Maar hoe creëer je dan dat draagvlak voor windmolens? Anders gezegd: wat is dan wel de juiste volgorde? 'Door eerst de mensen erin mee te nemen, ze goed te informeren over lusten en lasten en verschillende scenario's door te spreken. Welke mogelijkheden van compensatie van schade en hinder zijn er, levert het perspectief dat je straks wellicht geen energierekening meer krijgt voldoende enthousiasme op, of zou je als bewoner meer gebaat zijn bij financiële participatie in het windpark zelf. Een lijst met dergelijke zaken moet je zorgvuldig met de mensen aflopen.'

'Onze molens'

In Friesland is dat gebeurd. In die provincie staken milieu-, landschaps- en duurzaamheidsorganisaties, bewonerscomités en exploitanten van windturbines onder het

motto *Fryslan foar de wyn* (Friesland voor de wind) de koppen bij elkaar om uit te vinden hoe de provinciale opdracht van 530,5 MW windenergie bereikt kan worden. Daarbij ging het niet alleen om het maken van plannen, maar ook om de vraag hoe genoemde partijen zelf verantwoordelijkheid kunnen nemen voor de uitvoering. Die aanpak was 'gericht op het realiseren van meer windenergie op land dan het nu geïnstalleerde vermogen' en minder verspreide windmolenclusters dan er nu te zien zijn. Daarnaast vonden de Friezen het van belang dat het proces 'van onderop' zou verlopen: niet van locatie naar draagvlak, maar van draagvlak naar locatie. Uit doorrekening van de plannen bleek dat op deze manier zelfs meer MW gerealiseerd kan worden dan het Rijk van de provincie eist.

'Zo kweek je vertrouwen, geef je omwonenden de gelegenheid afwegingen te maken en beperk je de onvrede', zegt Eric Smaling. Hij is ervan overtuigd dat een grote meerderheid van de bevolking uiteindelijk wil overstappen op duurzame energie. Smaling: 'De noodzaak van draagvlakontwikkeling wordt ook dik onderstreept in een net verschenen rapport van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De overheid moet stoppen met het van bovenaf bepalen waar windmolens komen te staan, aldus het CBS: "Overheden moeten veel meer gebruik maken van de motivatie van energiebewuste bewoners om draagvlak te creëren voor lokale windmolenplannen. Zij kunnen een tegenwicht bieden aan het verzet tegen windparken. De overheid moet dan wel stoppen met het van bovenaf bepalen waar windmolens komen te staan", zo is te lezen in de Monitor Duurzaam Nederland die onlangs aan de regering is aangeboden.

Smaling: 'In Friesland hebben de initiatiefnemers grondig onderzoek verricht naar vragen als: wat kunnen we in onze provincie kwijt? En: hoe creëer je draagvlak? Kijk, je krijgt nooit meteen iederéén mee. Dat is altijd zo met ruimtelijke plannen. Maar windenergie en windmolenparken moeten gaan léven, mensen moeten het leuk gaan vinden. Daartoe is meer aandacht nodig voor wat mensen zelf kunnen doen. Zodat de windmolens een project van het dorp worden en mensen gaan spreken van 'ónze molens'; je zult zien dat de sociale cohesie in een gemeenschap daar ook bij gedijt. Als je het goed aanpakt, kan weerzin veranderen in acceptatie of, liever nog, sterkere sociale samenhang in buurt of dorp.'

Op 17 december nam Provinciale Staten van Friesland weliswaar een voorstel voor een groot windmolenpark aan, waarbij de loca-

tie – midden in het IJsselmeer of langs de Afsluitdijk – overigens in het midden bleef, maar de adviezen van 'Fryslan foar de wyn' legde het Friese provinciebestuur naast zich neer. SP-Statenvoorzitter Jacob van der Hoek is daar teleurgesteld over, omdat 'wij betrokkenheid van en participatie door burgers juist zo belangrijk vinden'. Wel komt er mede dankzij de SP een provinciale regeling die dorpsmolens toestaat. 'Goede zaak. We hopen dat hiermee de belangstel-

foto: karen Veldkamp

Eric Smaling: 'Windenergie is feitelijk gratis energie, zonde om te laten lopen.'

ling voor windmolens weer gaat toenemen', zegt Van der Hoek – zinspelend op de alom aanwezige weerzin tegen de molens in Friesland.

Mede met het oog op de komende Statenverkiezingen raadt Eric Smaling zijn partijgenoten in de provincies dan ook aan om de weerzin te helpen kantelen. Soms helpt het om verspreid in het landschap staande windmolens te vervangen door modernere molens in geconcentreerde windparken. Dit gebeurt bijvoorbeeld in Oostelijk en Zuidelijk Flevoland, waar de provincie 600 bestaande windmolens wil vervangen door 300 nieuwe die samen voor meer energie moeten gaan zorgen. Ook wil de provincie het voor haar inwoners mogelijk maken om financieel te participeren in de nieuwe windparken. En de provincie Drenthe gaat aan de hand van een aangenomen SP-motie de regering oproepen om af te zien van de geplande locatie van een windpark, zolang niet met de bezwaren van omwonenden rekening wordt gehouden.

Hoongelach

Terug in Limburg. De nabijheid van de Duitse grens maakt dat heel wat Limburgers tijdens een uitje over de grens hebben gezien dat in het Duitse grensgebied bijna

geen boerderij, stal of loods meer te vinden is waarvan het dak niet is volgelegd met zonnepanelen. Ook krioelt het er van de kleine windmolenparken in weilanden. Dat heeft te maken met de zogenaamde *Energie-wende* – de energieomslag – die Duitsland heeft ingezet. Het land zegt kernenergie vaarwel en de winning van bruinkool moet op termijn worden afgebouwd. Betekent dat dat de Limburgers vol de loftrumpet afsteken over de verrichtingen van hun oosterburen? Nou nee, want in Gennep zijn ze woedend over een Duits initiatief voor een windmolenpark. De gemeente Kranenburg wil windturbines van 200 meter hoog(!) zo'n beetje boven op de landsgrens plaatsen, aan de voet van het uitgestrekte bosgebied het Reichswald. Naar verluidt zouden de inwoners van Kranenburg de molens niet kunnen zien, omdat zij ten noorden van het glooiende Reichswald wonen. Aan Nederlandse zijde echter zouden de molens het landelijk gebied verpesten en zelfs tot in Boxmeer en Cuijk te zien zijn. Ongetwijfeld met het doel om ook bij zijn Nederlandse burens draagvlak te kweken, toog Kranenburgs burgemeester Günter Steins vorig jaar naar kerkdorp Ven-Zelderheide om een presentatie te houden. Met behulp van kaarten en luchtfoto's liet hij voor een volle zaal zien dat er in zijn gemeente (oppervlakte 77 vierkante kilometer) planologisch gezien eigenlijk maar één locatie voor de windmolens in aanmerking kwam. En die lag toevallig nou eenmaal enkele tientallen meters van de grens verwijderd. Hoongelach was zijn deel.

Ook in Groningen is het nodige gaande. Vlak bij het dorp Meeden, dat een kleine tweeduizend inwoners telt, is een giga-windpark gepland. De SP-Statenvoorzitter is in het geweer gekomen en wil dat er serieus gekeken wordt naar een alternatief, dat door de gemeente en bewoners zelf is aangereikt. Het provinciebestuur weigert dat. Ook Stadskanaal en de Drentse Veenkoloniën dreigen straks een futuristische aanblik te bieden met meerdere rijen superturbines, parallel aan lintdorpen als Nieuw-Buinen en de Exloërmonden.

En zo dreigt de zoektocht naar duurzame energie geheel onnodig samen te vallen met het doodongelukkig maken van bewoners. 'Het Energieakkoord biedt vele mogelijkheden om de samenleving te verduurzamen. Windenergie op land is er daar één van. Maar doe het mét en niet ondanks de bewoners', aldus Smaling. ●

tekst Rob Janssen

foto Nick Hammes / Hollandse Hoogte ©

Massale vakbonds demonstratie in Brussel, december 2014.

SP & VAKBOND

‘SOLIDARITEIT MOET JE ORGANISEREN’

Kil kabinetsbeleid gelaten ondergaan, zoals veel Nederlanders doen? De Belgen peinen er niet over. Om onnodige en onrechtvaardige bezuinigingen tegen te houden is het hele land platgelegd. Emile Roemer, tijdens de bijeenkomst SP & Vakbond: ‘Onze kameraden in België laten goed laten zien dat het kan: mensen organiseren voor de strijd voor een mooie samenleving.’

SOCIALISTEN EN VAKBONDSLEDEN: een strijdvaardige mix. Voeg daar een FNV-bestuurder aan toe die niet te beroerd is om de hand in eigen boezem te steken en twee kameraden van de PVDA (de partij links van de sociaaldemocraten in België) die midden in de vakbondsstrijd van hun leven zitten en je hebt een zaal die van begin tot eind op het puntje van de stoel zit en haast niet kan wachten om mee te discussiëren. De grote zaal van partijkantoor De Moed in Amersfoort zit zaterdag 13 december dan ook helemaal vol. Maar liefst 200 SP'ers uit 85 verschillende afdelingen zijn bij de bijeenkomst SP & Vakbond en dat hadden er makkelijk twee keer zoveel kunnen zijn. De bijeenkomst was begin december al uitverkocht. SP-leider Emile Roemer: 'Dit smaakt naar meer. Laten we dit vaker gaan doen en de handen ineen blijven slaan, daar waar we elkaar kunnen versterken.'

Belgische vakbondsstrijd

Kim de Witte en Dirk Tricot van de Belgische Partij Van De Arbeid vertellen twee dagen voor de nationale staking de aanwezigen in De Moed trots over de vakbondsstrijd die momenteel in hun land gevoerd wordt. De Witte, voorzitter van de PVDA-Limburg: 'De rechtse regeringen hebben een stortvloed aan bezuinigingen aangekondigd. Er wordt een zeer sterk ideologisch gevecht gevoerd tegen werknemers, die zuurstof zouden moeten geven aan de ondernemers. Voor discussie met de vakbond staan de regeringen niet open. De regering probeert het voorbeeld van Margaret Thatcher in Engeland tijdens de jaren tachtig te volgen en de macht van de vakbonden te breken.' Daar leggen de Belgische vakbonden zich overduidelijk niet bij neer, want na drie grote regionale stakingsdagen wordt er maandag 15 december in het hele land gestaakt. Alleen in Antwerpen zijn al zo'n 500 'piketten': protestacties en blokkades aan de bedrijfspoorst.

Hart boven hard

Vijfenvijftig procent van de Belgen steunt de stakers. Het hele land ligt plat. Letterlijk. Het openbaar vervoer rijdt niet, het vliegverkeer en de scheepvaart liggen stil en de toegangswegen tot verschillende industrieterreinen zijn afgesloten. Met resultaat, want de Belgische regering begint water bij de wijn te doen. Al is de uitkomst van de strijd

Dirk Tricot van de Belgische PVDA: 'Sterk ideologisch gevecht'.

nog lang niet duidelijk, volgens De Witte zal het de Belgische regering in ieder geval niet zomaar lukken om 'een Thatcherke te doen'. 'In Engeland raakte de mijnwerkersstrijd in de jaren tachtig geïsoleerd van de andere werknemers. In België zijn alle grote sectoren van de economie samen in verzet: van industrie tot diensten, onderwijs, openbaar vervoer, ziekenhuizen, enzovoort. Naast de vakbonden, die een gemeenschappelijk front vormen in de strijd tegen het rechtse beleid, hebben ook 1.370 cultuur- en jeugdverenigingen zich gegroepeerd, in het burgerinitiatief 'Hart boven hard'. Van de werknemers in België is 55 procent lid van een vakbond. In bepaalde bedrijven loopt dat op tot 70 of zelfs 90 procent, zoals bij de Belgische spoorwegen. Dat is historisch zo gegroeid, door kleine overwinningen te halen zodat mensen vertrouwen hebben in de vakbond en ook een grote strijd aangaan.'

Ondertussen in Nederland

Lilian Marijnissen schaamt zich een beetje als ze even later aan de zaal moet vertellen dat in de zorg, de sector waar zij als *organizer* voor Abvakabo FNV werkt, maar een op de tien mensen lid is van een vakbond. 'Toen ik zes jaar geleden begon met dit werk moesten we echt van nul af aan beginnen. Maar ik ben ook trots. Al twintig jaar loopt het aantal leden van de vakbond consequent terug. Die trend hebben we in de zorg kunnen keren. Afgelopen jaar hadden we meer leden dan het jaar ervoor en hebben we belangrijke successen geboekt. Kijk bijvoorbeeld naar de oplossing die gevonden is voor de vrouwen in de Achterhoek die ontslagen werden door Sensire. We gaan echt de goede kant op met de vakbond, alleen is dat jammer genoeg nog niet overal vanzelfsprekend. We maken een veranderingsproces door, van de oude vakbond die als belangenbehartiger opkwam voor de mensen, naar de nieuwe vakbeweging die weer met de mensen samen strijdt.'

Ruud Kuin, bestuurder bij FNV en dagelijks bestuurslid van Abvakabo FNV, praat de

'Het gaat ze niet lukken een Thatcherke te doen'

Boven: Ruud Kuin van FNV beantwoordde kritische vragen. Onder: Lilian Marijnissen, SP'er en actief in de vakbond: 'Meer leden dan het jaar ervoor'.

aanwezigen openhartig bij over dat veranderingsproces. De nieuwe manier werken, het zogenaamde *organizeren* waarbij de vakbond actief naar de mensen toe gaat om te praten en te organiseren, zal in de toekomst binnen alle vakbonden gemeengoed moeten worden. Ook zullen de leden door het fusieproces meer zeggenschap krijgen binnen de bonden.

'Grootste massaontslag sinds de sluiting van de mijnen'

De verandering gaat velen niet snel genoeg. Marijnissen: 'Er is tijd nodig om als vakbond het vertrouwen terug te winnen dat het zin heeft om je te organiseren en dat het zin heeft om ergens voor te strijden. Alleen is er weinig tijd. In de zorg worden we bijvoorbeeld geconfronteerd met het grootste massaontslag sinds de sluiting van de mijnen. Destijds was het een nationale ramp dat 40.000 mensen ontslagen werden. Nu verliezen 100.000 mensen in de zorg hun werk. Door vol in te zetten op die strijd en strategische keuzes te maken – we zijn als bond nog niet sterk genoeg om overal te kunnen zijn – hebben we de bezuiniging

van 75 procent naar 32 procent weten af te zwakken. Maar laten we dat vooral niet presenteren als winst, want het is nog steeds een verlies van 32 procent. We zijn nog lang niet klaar met strijd.'

'Ik ben geen stakingsbreker'

Nog meer inspiratie komt als een aantal SP-leden door partijsecretaris Hans van Heijningen in het zonnetje gezet wordt vanwege hun rol binnen de vakbond. Zo is er Annemiek Kamphuis, van groot belang bij het opstarten en volhouden van de strijd van de Achterhoekse thuiszorgers van Sensire. Ook Nick Volten en Michel Eggermont worden naar voren geroepen. Zij werken voor de NS en weigerden treinen en stations schoon te maken tijdens de schoonmakersstaking. Volten werkt nota bene als contractmanager reiniging voor de NS en moest dus voorzichtig te werk gaan. 'Het is lastig als iedereen voor je al ja gezegd heeft. Maar ik ben geen stakingsbreker. Nu zijn het de schoonmakers. Morgen ben jij of ik het. Je bent toch juist solidair met mensen die het minder hebben. Daar moet je toch voor opkomen?' Van Heijningen is apetrots op de SP'ers die

op zo'n manier respect afdwingen en hun rol binnen de vakbond: 'Wat een helden.' In totaal zijn 600 SP'ers als kaderlid actief binnen de vakbond, daar bovenop zijn nog eens 15.000 SP'ers lid van een vakbond.

'Tegenmacht organiseren'

Dat de SP en de vakbond komende tijd meer dan genoeg punten hebben om samen voor ten strijde te trekken, blijkt wel uit het actielijstje van SP-Tweede Kamerlid Paul Ulenbelt. Hij praat de aanwezigen bij over de bedreigingen die hij ziet voor komend jaar, waaronder de verdringing van betaald door onbetaald werk – bijvoorbeeld door stages en de verplichte tegenprestatie voor de bijstand – en de Wet werk en zekerheid, die tot meer en sneller wisselend draaideurpersoneel zal leiden. Hoe daarbij het beste samengewerkt kan worden tussen politieke partij en vakbond? De Witte denkt graag mee: 'De PVDA zoekt bewust de samenwerking met de vakbonden, veel van onze leden zijn actief binnen de vakbonden en we proberen altijd langs te gaan bij piketten. We hebben 'Het geheim van Oss' intens bestudeerd. Door niet met een belerend vingertje uit te leggen hoe ze actie zouden moeten voeren, maar te proberen het politieke verlengstuk van hun strijd te zijn, worden we inmiddels altijd met open armen ontvangen. De macht van de vakbonden om het land economisch plat te kunnen leggen is een heel belangrijke zaak.' Roemer sluit zich hier bij de afronding van de bijeenkomst volledig bij aan: 'De werkgevers hebben zich tot op het bot georganiseerd. Daar zitten de politieke poppetjes, het geld en de macht en dat weten ze iedere keer te gebruiken om hun ideeën erdoor te krijgen. Dat is niet in het belang van de gewone werknemers, de werkzoekenden, ouderen en jongeren. Daarom moeten we al die mensen organiseren, om tegenmacht te krijgen. Daarom zijn we hier bij elkaar. Solidariteit moet je organiseren, dat komt niet vanzelf.' ●

tekst Jola van Dijk
foto's Cees Wouda

 www.hartbovenhard.be
www.pvda.be

In de Spanning van januari staan interviews met FNV'er Ruud Kein en hoogleraar Jan Blommaert over dit onderwerp.

> 'VVD-MINISTERS FRUSTREREN VERLAGING TOPINKOMENS'

Direct nadat de Eerste Kamer de wet aannam die stelt dat bestuurders in de publieke sector niet meer mogen verdienen dan een minister, lieten VVD-ministers Blok en Schippers weten de wet komend jaar niet te zullen uitvoeren. SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak spreekt van een politieke afrekening. 'Drie PvdA-senatoren hadden een week eerder de wet van VVD-minister Schippers tegengehouden die de vrije artsenkeuze af zou schaffen. Nu zien we dat de VVD een wet tegenhoudt van PvdA-minister Plasterk. Dit is geen regeren, dit is rekeningen vereffenen. Ministers die de wet niet willen uitvoeren moeten maar eens goed nadenken of zij nog wel minister kunnen zijn.'

'Uitstel zou schandelijk zijn'

De normering van de topinkomens in de publieke sector tot maximaal het ministers-

salaris is een voorstel van de SP, dat door PvdA en VVD werd overgenomen in het regeerakkoord. SP-senator Erik Meijer na afloop van het debat in de Eerste Kamer: 'Topfunctionarissen mochten tot 1 januari 130 procent van een ministers-salaris verdienen. Dat is nu met 30 procent verlaagd. VVD, D66 en CDA wilden dit een jaar uitstellen, maar een meerderheid van de Senaat was het uiteindelijk met ons eens dat dat schandelijk zou zijn. Zeker nu er volop bezuinigd wordt op mensen die het een stuk slechter hebben dan al die topfunctionarissen. Het is wel opmerkelijk dat de VVD tegenstemde. In de Tweede Kamer steunde die fractie het voorstel nog omdat het deel uitmaakt van het regeerakkoord.' De Eerste Kamer was van kerstrees teruggekeerd om het voorstel nog op tijd te kunnen bespreken.

> GRATIS OPENBAAR VERVOER AMSTERDAM UITGEBREID

Na acht jaar van SP-voorstellen konden Amsterdamse ouderen met een laag inkomen in 2014 voor het eerst gratis gebruik maken van het openbaar vervoer, als proef. Uit een evaluatie blijkt dat dit een succes is, veel ouderen maken gebruik van de regeling. Daarom wordt de proef nu voortgezet en uitgebreid. Voortaan mogen

ouderen met een laag inkomen ook buiten de daluren gratis met het openbaar vervoer reizen. Kinderen uit arme gezinnen reizen drie dagen per jaar gratis (inclusief twee dagkaarten voor begeleiders) en de inkomensgrens wordt verhoogd, waardoor nog vijfduizend ouderen meer gebruik kunnen maken van de regeling.

foto: SP Gelderland

> FONDS VOOR REGIONALE JOURNALISTIEK

Recent zijn er weer nieuwe ontslagen aangekondigd bij Wegener. De Gelderse SP-fractie heeft de provincie daarom gevraagd de vorming van een Gelders fonds voor regionale journalistiek te onderzoeken. Eric van Kaathoven (foto), fractievoorzitter voor de SP in Gelderland: 'De SP vindt dat de regionale media een onmisbare rol spelen in een vitale lokale en provinciale democratie en maakt zich zorgen. Uit een provinciaal fonds met onafhankelijke bestuurders kunnen regionale journalistieke projecten gefinancierd worden.'

sp.nl/eeph4x

foto: Suzanne van de Kerk

COLUMN

Dennis de Jong
SP-fractievoorzitter
Europees Parlement

2015 WORDT SPANNEND VOOR DE EU

Juncker, de voorzitter van de Europese Commissie, maakt het steeds bonter. Eerst waarschuwde hij de Grieken dat ze vooral niet moeten gaan stemmen op Syriza, een van de partijen waarmee de SP in het Europees Parlement samenwerkt. Syriza wil namelijk heronderhandelen over het dictaat dat Griekenland is opgelegd door de Europese Commissie en dat voornamelijk bestaat uit sociale afbraakmaatregelen. En onlangs riep hij het politiek establishment in Nederland (VVD, PvdA en CDA) op om minder te luisteren naar eurokritische 'populisten'.

Het is natuurlijk te gek voor woorden dat een superambtenaar als Juncker zich meent te moeten opstellen als president van Europa en zich dan ook nog eens uitspreekt over de binnenlandse politieke verhoudingen in zijn 'deelstaten'. Dat Juncker zo wild om zich heenslaat, komt deels door zijn profileringsdrang: hij wil zich bewijzen als politicus. Deels zie je echter ook dat hij echt bang begint te worden. Daar is ook alle reden voor.

Zo gaan in Spanje en Griekenland de mensen weer naar de stembus en naar verwachting zullen eurokritische partijen als Podemos in Spanje en Syriza in Griekenland de verkiezingen winnen. In Italië wint de Cinque Stelle beweging steeds meer terrein: de beweging is een bont geheel, maar over één ding is zij het eens – zo snel mogelijk uit de euro!

Ook in Nederland staan de verhoudingen op scherp. De regeringspartijen staan in de peilingen op zwaar verlies en de kans dat Rutte II valt, is groot. Zo valt de ene na de andere eurofiële regering om en wordt de stem van eurokritische burgers steeds luider. Dat is goed nieuws. Hoe banger Juncker wordt, hoe groter de kans op een einde aan Brusselse dwingelandij. Ik wens Juncker dan ook een angstig 2015 toe.

HIERBIJ VERKLAAR IK AKKOORD TE GAAN
MET EEN LOONSVERLAGING VAN 20%

AKKOORD

Is getekend,

Klaas Stoter, directie Vérian

SP.

> 'GEEN KERSTBONUS MAAR KERSTMALUS'

Het actiecomité 'Wij zijn de thuiszorg Nijmegen' is terug van weggeweest. Na het succes in 2013 werd het even rustig rondom de thuiszorgmedewerkers van Vérian, waardoor ook het actiecomité in winterslaap ging. Maar eind november werden ze zeer onaangenaam verrast met een gedwongen salarisverlaging van 20 tot 25 procent en intimidaties vanuit de directie van Vérian. Gelukkig wisten de thuiszorgmedewerkers en de SP-afdeling Nijmegen elkaar weer razendsnel te vinden en laten ze zich niet van de wijs brengen door de intimidaties. Marloes Piepers van SP Nijmegen: 'We gaan door tot de loonsverlaging van tafel is. Tot het zover is, zal het actiecomité de Vérian-directie met de ene na de andere actie blijven bestoken.'

Eerste succes

Anderhalf jaar geleden verloor thuiszorgorganisatie Axxicom de aanbesteding in de regio Nijmegen. Zo'n duizend huishulpen dreigden daardoor fors aan salaris in te moeten leveren om bij de nieuwe thuiszorgaanbieders aan de slag te kunnen. Piepers: 'Het actiecomité heeft toen voor elkaar gekregen dat alle huishoudelijke hulpen een tweejarig contract onder de oude voorwaarden kregen. We zijn een paar maanden later nog eens bij elkaar gekomen, maar omdat er eigenlijk niets meer speelde, doofde het actiecomité een beetje uit. Tot afgelopen november. Sindsdien staat de telefoon hier rood-gloeïend. Tweehonderd mensen ontvangen onze mailings en op iedere bijeenkomst komen zo'n honderd mensen af.'

'Ronduit schandalige actie'

Eind november ontvingen Nijmeegse medewerkers van Vérian het bericht dat hun salaris per 1 januari met 20 tot 25 procent gekort zou worden. SP en FNV organiseerden direct een actiebijeenkomst,

waarna tweehonderd medewerkers bezwaar aantekenden. Piepers: 'We hebben de bezwaarschriften persoonlijk aan de directeur van Vérian aangeboden. In de vorm van een kerstpakket, want blijkbaar krijgen de medewerkers dit jaar geen kerstbonus maar een kerstmalus.' De reactie van de Vérian-directie: dreigen met ontslag als werknemers niet binnen een week hun bezwaarschrift in zouden trekken. Een ronduit schandalige actie, volgens Piepers: 'Eerst wordt eenzijdig een arbeidsovereenkomst gewijzigd, daarna worden mensen die opkomen voor hun rechten als werknemer geïntimideerd.'

'Even tekenen bij het kruisje'

De Nijmeegse thuiszorgmedewerkers zijn volgens Piepers strijdbaar dan ooit en hebben er ook echt plezier in. 'Het eerste succes in deze nieuwe strijd hebben ze inmiddels al geboekt. De mensen die bezwaar hadden aangetekend tegen de loonsverlaging krijgen in ieder geval in januari nog hun volledige salaris uitbetaald. Ook krijgt iedereen een uitnodiging voor een persoonlijk gesprek, waar ze uiteraard niet in hun eentje naartoe zullen gaan.' Nadat Vérian dreigde met ontslag zijn de thuiszorgmedewerkers bijgepraat door SP-gemeenteraadslid Cor van Norel en FNV-bestuurder Marian Beldsnijder. SP-Tweede Kamerlid Tjitske Siderius was aanwezig om de thuiszorgmedewerkers een hart onder de riem te steken en riep hen op om vooral door te blijven strijden. Dat doen ze zeker. Piepers: 'Als volgende stap gaan we weer op bezoek bij de directeur. Als het personeel 20 tot 25 procent salaris moet inleveren, dan vragen wij dat ook aan hem. Eens kijken hoe hij het zelf vindt om ineens onder dwang z'n handtekening bij het kruisje te moeten zetten en daarmee per direct een kwart van zijn inkomen kwijt te raken (illustratie).'

OMDAT DE gemeentelijke documenten in Noordoostpolder vaak amper leesbaar waren, worden de verantwoordelijke ambtenaren op aandringen van de SP op **schrijfcursus** gestuurd.

www.sp.nl/hUtv6

UIT ONDERZOEK van SP-Tweede Kamerlid Tjitske Siderius blijkt dat 1 op de 3 ouders de **vrijwillige ouderbijdrage** op de school van hun kind niet kan betalen. Kinderen worden hierdoor uitgesloten of gepest.

sp.nl/fu7see

SP-TWEEDE KAMERLID Ronald van Raak stelt voor het huidige **Koninkrijk der Nederlanden** te vervangen door een gemenebest (samenwerkingsverband) met Aruba, Curaçao en Sint Maarten als onafhankelijke staten.

www.sp.nl/8GvTz

ROOD IS OP excursie geweest naar De Burcht, het **oudste vakbondsgedouw** van Nederland. Aansluitend kregen de aanwezige SP-jongeren scholing van FNV-organisator Ron Meyer over het voeren van actiecampagnes.

www.sp.nl/k97g

DE ENIGE zekerheid die de aanpassing van het financiële toezicht op het **pensioenstelsel** geeft, is dat de pensioenen nu en straks lager worden. Daarom heeft de SP-Senaatsfractie tegen het overhaaste en ondoordachte plan gestemd.

www.sp.nl/see3

TIENTALLEN SP'ERS en verontruste burgers hebben de **ramen gelapt** van het gemeentehuis in Leusden, opdat de gemeente meer oog krijgt voor de gevolgen van bezuinigingen voor de Leusdense inwoners.

www.sp.nl/d82a

LINKSVOOR **'ROOD IS GEEN ABSTRACTE PRAATCLUB'**

Iskander Sweet (27), contactpersoon van ROOD Arnhem, bekijkt het leven met een open blik. Hij is geboren en getogen op het Groningse platteland, maar voelt zich ook in het multiculturele Arnhem als een vis in het water. 'Ik hou ervan om mezelf in het diepe te gooien. Nieuwe dingen doen, het leven van een heel andere kant bekijken.'

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

› **Wanneer werd je lid van ROOD en de SP?**
'Ongeveer een jaar geleden. Ik raakte aan de praat met ROOD-jongeren die langs studentenhuizen gingen vanwege de jaarlijkse huisjesmelkerverkiezing. Daarna ben ik eens bij een vergadering gaan kijken. De concrete en heldere aanpak sprak me aan, ROOD is geen abstracte praatclub.'

› **En nu kom je zelf met acties in het nieuws?**
'Ja, vooral met onze acties tegen discriminerend deurbelied bij uitgaansgelegenheden. Daar wordt door Arnhemse jongeren veel over geklaagd. Dus hebben we de proef op de som genomen, met een groepje blanke en een groepje gekleurde jongens. De donkere jongens werden inderdaad bij meerdere kroegen geweigerd.'

› **Jij mocht zelf ook niet naar binnen?**
'Nee, ik werd met een smoesje weggestuurd. Dat steekt wel, hoor. De Manhattan spant de kroon. Dat is een bekende club waar je

leuk kunt dansen, maar de jongens met een kleurtje kwamen er niet in. Dat is slecht voor de stad. Geweigerde jongeren lopen vervolgens chagrijnig door het uitgaansgebied. Het geeft een nare sfeer. We hebben de Manhattan een prijs uitgereikt voor de meest discriminerende kroeg van Arnhem.'

› **Wat doe je in het dagelijks leven?**
'Ik ben gastheer bij het Pakhuis. Dat is een project in Arnhem waar mensen samenkomen om te delen. Er worden bijvoorbeeld maaltijden georganiseerd waarbij iedereen iets lekkers meeneemt. Denk ook aan culturele cursussen en activiteiten, waarbij mensen hun talenten delen. Allemaal heel laagdrempelig. Een goede plek om snel veel leuke mensen te leren kennen.'

› **Wat is je favoriete plek op de wereld?**
'Een festivalterrein! Ik ga heel graag naar festivals. De Zwarte Cross is mijn favoriet, met rock, hippe bands, blues, modder en vrienden. Heel veel vrienden.' •

TJITSKE LEEST

WIE Tjitske Siderius (1981) woordvoerder
Onderwijs en Zorg voor de SP in de Tweede Kamer

LEEST Meester Mark draait door: Ten onder in
het onderwijs. Mark van der Werf, uitg. Scriptum
(2014)

› Wat heb je gelezen?

‘Het verhaal van Mark van der Werf, een journalist die vol passie ging werken in het onderwijs maar gefrustreerd afhaakte. Voor leerkrachten een feest van herkenning. Voor wie zelf geen schoolgaande kinderen heeft een leuk inkijkje in de hedendaagse basisschool. Interessante kost, want er is een hoop veranderd sinds we zelf op school zaten.’

› Als Van der Werf gefrustreerd is afgehaakt, is het toch eigenlijk helemaal niet zo'n leuk verhaal?

‘Hij vertelt veel grappige anekdotes, maar zijn verhaal raakt ook een aantal grote problemen in het onderwijs. Jammer genoeg gaat hij zelf niet op die diepere laag in, want Van der Werfs verhaal staat niet op zichzelf en laat heel duidelijk zien dat leerlingen niet de hoogste kwaliteit van onderwijs krijgen en leraren vroegtijdig afhaken. Het is niet dat kinderen nou zo moeilijk doen of vervelend zijn. Leraren wordt het werken onmogelijk gemaakt doordat ze niet alleen les moeten geven, maar ook een hele administratie bij moeten houden van alles wat hun leerlingen doen en van elk contact dat ze met ouders hebben. Ze moeten zoveel verplichte verslagen typen dat er geen tijd meer overblijft om het werk van de leerlin-

‘GEEF HET ONDERWIJS TERUG AAN DE LERAREN’

gen goed na te kijken of specifieke begeleiding te bieden aan kinderen die dat nodig hebben. We moeten van die afrekencultuur en bureaucratie af en het onderwijs weer teruggeven aan de leraren.’

› Was Van der Werf dan nu nog steeds meester Mark geweest?

‘Ik denk dat hij best goed is in het geven van onderwijs en dat het hem past. Jammer genoeg is hem hetzelfde overkomen als veel andere jonge mensen die ik tijdens m'n werkbezoeken ontmoet. Ze beginnen enthousiast, maar raken gedemotiveerd en haken gefrustreerd af door de manier waarop het onderwijs is georganiseerd. Heel zonde, want die mensen krijg je nooit meer voor de klas.’

› De Pabo bereidt ze onvoldoende voor?

‘Ongeveer de helft van de zij-instromers op de Pabo haakt voortijdig af. Dan moeten toch ergens alarmbellen afgaan. Van der Werf werd helemaal ziek van al het reflecteren op wat hij op school had gedaan en vervolgens reflecteren op zijn reflecties. Basisschooldirecteuren vertellen me ook dat de Pabo helemaal niets meer is tegenwoordig. Mensen leren alleen zich in een groep te bewegen, maar niet over pedagogiek, hoe je kennis over moet dragen, hoe je met kinderen en hun ontwikkeling om moet gaan. Er moet echt een kwaliteitsslag worden gemaakt. Als we hier al concessies gaan doen, komt het met het onderwijs niet goed.’

› Meester Mark had een hoop kinderen met gedragsproblemen in zijn klassen. Een gevolg van het passend onderwijs?

‘Nee, zijn ervaringen zijn nog van voor het passend onderwijs. Van der Werf werkte in een Rotterdamse achterstandswijk met veel gebroken gezinnen en kinderen met taalachterstanden. Maar, de algemene trend is wel dat steeds meer kinderen die extra aandacht nodig hebben in reguliere klassen komen. Dat wordt alleen maar versterkt door het passend onderwijs. Straks krijgen leraren er ook nog kinderen bij die zorg of begeleiding nodig hebben omdat ze bijvoorbeeld diabetes of autisme hebben. Dan komen docenten helemaal niet meer toe aan lesgeven. Extra geld dat alleen uitgegeven mag worden aan kleinere klassen en klassenassistenten is broodnodig. Ik ken genoeg docenten die net als Van der Werf aangeven zichzelf voorbij te rennen en niet alles uit kinderen kunnen halen wat erin zit.’ •

tekst Jola van Dijk

MANTELZORGBOETE

Net de zaterdag voor kerst, hoe kunnen ze het uitkienen, valt de brief van de SVB in de bus waarin wordt aangekondigd dat stapsgewijs mijn ANW-uitkering in 4 jaar teruggebracht wordt naar 50 procent van het minimumloon. Dit omdat mijn zoon, ouder dan 21 jaar, nog bij mij thuis woont. Kleine berekening leert me al dat ik over 4 jaar dus niet eens meer genoeg ANW krijg om mijn vaste lasten te kunnen betalen en ik voor de rest van mijn uitgaven dus afhankelijk wordt van mijn zoon. Die met zijn 21-uurs WSW-contract beslist geen riant salaris heeft. De afgelopen jaren is de vergoeding voor langdurig medicijngebruik via de CAK al afgeschaft. De vergoeding voor chronisch zieken en gehandicapten, ook via CAK, dit jaar voor het laatst gekregen, ook al afgeschaft. Huurtoeslag kan ik niet krijgen want salaris zoon wordt bij mijn inkomen opgeteld. Als mijn zoon zelfstandig zou gaan wonen, heeft hij recht op huurtoeslag en ik krijg dan ook recht op huurtoeslag en mijn ANW zou opeens niet meer gekort worden. Kost dus opeens veel meer geld, denken ze hier in Den Haag wel eens over na? Ergste vind ik nog dat mensen die op commerciële basis een kamer verhuren wel hun volledige

ANW behouden! Voor zover ik weet geldt de korting ook voor AOW'ers met een inwonend kind, of die bij hun kinderen inwonen. Den Haag laat ons langzaam uithongeren onder de armoedegrens.

L.R., C.

ONGEDIERTE

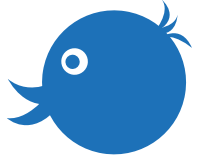
De rat is terug, meldt het ANP. Waar we hem slechts nog kenden van het Haagse pluche, bestormt hij thans de dijken om onze dorpen en steden te bevolken. En hij vindt er een warm onthaal, nu de conservatieven hun zin gekregen hebben: de thuiszorg is afgeschaft, luidens een gemeentelijk schrijven. Die maakt plaats voor wekelijks twee uur huishoudelijke hulp, ongeacht de grootte van uw woning of uw fysieke toestand. Het huis hoeft niet langer schoon, alleen nog leefbaar. Goed fatsoen is opeens onbetaalbaar, in een van de rijkste landen ter wereld. De zorg moet goedkoper en het huis hoeft slechts min of meer schoon. Vies mag weer. Lang leve de rat.

Johan Nijzink, Nijverdal

PRIKBORD@SP.NL

of stuur een brief naar
Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort

DAT JE 'T WEEET

@Ewoud Butter 7 december 2014

Je zult als leraar maatschappijleer vandaag maar moeten uitleggen dat de liberalen boos zijn omdat er keuzevrijheid blijft. #vvd

@Jos Swartjes 22 december 2014

Emile Roemer: 'Kabinet is alleen bezig met overleven terwijl mensen in armoede pas echt een kerstcrisis hebben'
<http://vimeo.com/115160240>

Tribune januari 2015

DOORLOPENDE MACHTINGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP: ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v _____
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)*: _____
plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr.)
handtekening : _____

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

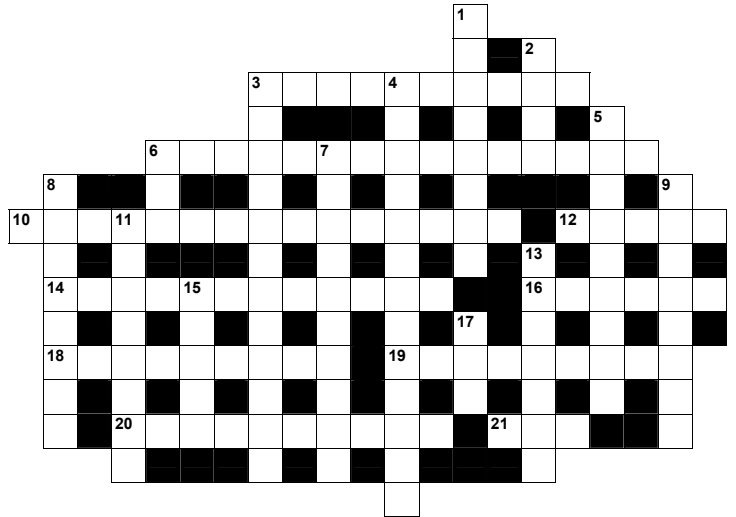
CRYPTOGRAM

Horizontaal

3 Schoeisel geeft er de brui aan. (10) 6 Niet goed (genoeg) voor vampiers. (2,5,8) 10 Somber onderuitgegaan in de boksring. (15) 12 Dumpplek voor verbrande turf. (5) 14 Situatie, voorafgaand aan hermeneutische regenbui. (12) 16 Status van een buitenbeentje. (6) 18 Is een stap op weg naar de afrekening. (9) 19 Nobele broer van de zwerfkei? (9) 20 Gestopt met het uitdelen van boeken. (10) 21 Staat helemaal geflipt op de schoorsteen. (3)

Verticaal

1 Vrouwelijke tak van de Rijn, of de Waal. (8) 2 Geef die man tijdelijk wat geld. (4) 3 Conversatie draait doelloos in de rondte. (12) 4 Regels voor vermindering van sloopwerk. (13) 5 Levende have getroffen door gekkekoeienziekte. (9 en 3,6) 6 Ach, geef me een dessert ... (3) 7 Tapkast? (10) 8 Laaglandse familie van de berggeit. (8) 9 Voor soldaten geen geschikt avondkostuum. (8) 11 Openbaar vervoer ziet nooit zonlicht. (8) 13 Ontvlambaar kookduo. (7) 15 Het wief is al op leeftijd. Toch maar een feestcake. (5) 17 Moedig heen, vinnig terug. (3)

IMAGINAIRE WOORDENLIJST

Opdracht: de bedoeling is een zo spitsvondig, interessant of verrassend mogelijke betekenis te vinden voor de 20 - tot op heden onbestaande - woorden onder 'Opgaven'. De meest originele inzendingen worden door de redactie als prijswinnaar bestempeld.

Voorbeeld: Buitenees – Verdwaalde Hagenaar.

1) Pijnslikkers	8) Budgetbreker	15) Espresso
2) Breingein	9) Profetelijk	16) Taartstrafpunten
3) Raranormaal	10) Uitvaagsel	17) Minister van Onwijs
4) Ultrafemistisch	11) Frontaalangst	18) AfPOWderen
5) Cultuurverlof	12) Deurduwer	19) Woordfusie
6) Roerend slecht	13) Pinplaneet	20) Voortschrijnend
7) Hersenspoelsel	14) Multiverderver	

OPLOSSINGEN DECEMBER 2015: DUOGRAM

PROGRAMRAADSEL

Horizontaal

1) Niet bij brood alleen (CDA, 1977) 6) Weerwoord aan Brussel (PVDD, 2014) 8) Politiek is passie (LPF, 2003) 9) Vrede door gerechtigheid (EVP, 1986) 10) Oost West Thuis Best (CD, 1994).

Verticaal

2) Overvloed en onbehagen (GL, 2002) 3) Voorwaarts, en niet vergeten (PvdA, 1977) 4) Anders Ja (D66, 2010) 5) Verzet en vernieuwing (PPR, 1986) 7) Eerste weg links (SP, 2002).

Totaaloplossing Duogram 2014
TEGELTJESWIJSHEID

AFORISMENRAADSEL

Oplossing Aforismenraadsel

- A) Slecht
- C) Begrijpen
- E) Geluk
- G) Juiste
- I) Geestdrift
- K) Hij
- M) Heeft
- O) Niemand

De winnaar van december is **André Klaver uit Rijswijk**

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 5 februari 2015 naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl

Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

